

HIIEN HIRVEN HIIHTÄMÄHÄN

Metsästyksen sosiaalisia ja yhteiskunnallisia ulottuvuuksia

Sosiologian pro gradu- tutkielma

Lea Tamminen

Syksy 2008

Yhteiskuntatieteiden ja filosofian

laitos

Jyväskylän yliopisto

TIIVISTELMÄ

METSÄSTYKSEN SOSIAALISIA JA YHTEISKUNNALLISIA ULOTTUVUUKSIA

Sosiologian pro gradu-tutkielma

Tekijä: Lea Tamminen

Ohjaaja: Ilkka Alanen

joulukuu 2008

Jyväskylän yliopisto, yhteiskuntatieteiden ja filosofian laitos

66 sivua, yksi liite

Pro gradu - työssäni tutkimuksen kohteena on selvittää suomalaisen metsästyksen yhteiskunnallisia ulottuvuuksia ja yksittäisen metsästäjän tuntemuksia, arvoja ja metsästyksen liitettyjä sosiaalisia merkityksiä. Käyn läpi metsästyksen historiaa sekä järjestäytyneen ja institutionalisoituneen metsästyksen ja metsästyssurtoiminnan syntyvaiheita. Laajemmalla tasolla pohdin metsästyksen yhteiskunnallista oikeutusta ja metsästyksen kritiikistä käytyä keskustelua.

Aineistona on käytetty metsästysaiheista kirjallisuutta ja muutamaa metsästystä käsittelevää tutkimusta. Lisäksi olen haastatellut kahdeksaa metsästäjää kahden eri riistanhoitopiirin alueelta. Haastattelut toteutettiin puolistrukturoituina teemahaastatteluina, ja niiden purku ja analyysi perustuvat luokitteluun ja siitä edelleen yhdistelyyn.

Purkuvaiheessa esiin nousi muutamia teemoja, joita ei varsinaisesti haastattelutilanteessa kysytty, esimerkiksi yhteiskunnallisella tasolla käytyä petokeskustelua.

Tutkimus osoittaa, että metsästyksen liittyvä sosiaalinen toiminta koetaan erityisen merkittävaksi syyksi metsästystoiminnan jatkamiselle ja siinä viihtymiselle. Saaliin merkitys on monen metsästäjän kohdalla sangen vähäinen, ja saaliin merkitys vähenee entisestään metsästäjän iän noustessa. Erilaiset henkilökohtaiset motiivit antavat metsästyksen harrastajille syyn metsästää. Metsästyksen liittyy traditioita ja erilaisia metsästyskulttuurisia perinteitä. Yhteisjahdit ja hirvipeijaiset ovat monessa kyläyhteisössä tärkein yhteisöä yhdistävä tekijä ja yhteistoiminnan muoto.

Avainsanat: metsästys, metsästyksen sosiaalinen merkitys, metsästyksen yhteiskunnallinen merkitys, metsästyksen kritiikki, metsästyksen oikeutus, metsästykselliset traditiot

SISÄLLYS

1. GRADUN JAHTIIN VALMISTAUTUMINEN JA METSÄSTETTÄVÄN RIISTAN VALINTA	5
1.1 Jahtipolku	5
1.2 Subjektiiivisuus – objektiivisuus dilemma	9
2. PYNTIKEINOT, METSÄSTYSMAASTON VALINTA JA JAHDIN SUUNNITTELU	11
2.1 Jahdin suunnittelu	11
2.2 Lähestymistapa	12
3. RIISTA	14
3.1 Riistan määrä	14
3.2 Valinnat	16
3.3 Pyyntitavat	17
4. PYYNTIMENETELMÄT, PAUKUT JA KALIIPERIN VALINTA	20
5. AIEMMAT JAHDIT JA METSÄSTETTÄVÄT LAJIT	22
5.1 Metsästyksen historiaa	22
5.2 Dianat, Mielikit ja Tapiot	23
6. JAHTIKAVERIT	26
6.1 Järjestäytyneen ja institutionalisoituneen metsästyksen ja metsästysseuratoiminnan syntyvaiheita	26
6.2 Metsästäjien järjestäytyneisyys	29
6.2.1 Metsästäjäliitto	30
6.2.2 Metsästäjään keskusjärjestö	30
6.2.3 Riistanhoitopiirit	31
6.2.4 Riistanhoitoyhdistykset	32
6.2.5 Metsästysseurat	32
7. JAHDIN VASTUSTAJAT JA KANNATTAJAT	34
7.1 Metsästyksen kritiikistä	34
7.2 Metsästyksen oikeutuksesta	36
8. METSÄN ÄÄNIÄ	39
8.1 Pedot metsästäjien “kilpailijoina“	39

8.2 Traditioista	41
8.3 Hirvipeijaiset	44
8.4 ”Tulevat sinne pitämään yhteistä juhlaa” - merkitys kyläyhteisölle	46
8.5 Nuotiotulet	48
8.6 Ikä merkitsee	49
8.7 Valtasuhteista seuratoiminnan sisällä	50
8.8 Jahtikaverit - seurueiden yhtenäisyys	52
8.9 Riistanhoito	54
8.10 Metsästyksen merkitys lajin harrastajille	56
8.11 Parhaimpia metsästysmuistoja	57
9. SAALIS	60
LÄHTEET	62

1. GRADUN JAHTIIN VALMISTAUTUMINEN JA METSÄSTETTÄVÄN RIISTAN VALINTA

1.1 Jahtipolku

Metsästys saattaa sanana tuntua julmalta ja armottomalta. Kysymys on kuitenkin metsän sadonkorjuusta siinä missä sienestys ja marjastuskin.

Metsästyksen merkitys elannon antajana väheni sitä mukaa kun järjestäytynyt yhteiskuntarakenne kehittyi, ja metsästys onkin muuttunut aikojen saatossa elannon hankkimisesta vapaa-ajan harrastukseksi. (Christoffersson, 2007) Tosin saaliin merkitystä ei voi tänäkään päivänä vähätellä, vaan se on merkittävä lisä metsästäjän ruokapöydässä.

Tutkimukseni tavoitteena on selvittää metsästyksen arvoja, lähinnä sosiaalisia merkityksiä lajin harrastajille, tai koetaanko metsästys edes sosiaalisena tapahtumana sillä mahtuuhan mukaan kuitenkin myös yksinäisiä vaeltajia. Tutkin myös naisten osallistumista erilaisiin metsästyksen liittyviin tapahtumiin, lähinnä miehisen harrastuksen näkökulmasta.

Keskityn pääsääntöisesti metsästyksen sosiaaliseen merkitykseen Suomessa. Näin mm. siksi, että Suomessa on metsästäjiä paljon, lähes 6 prosenttia koko väestöstä on lunastanut metsästyskortin. Myös suomalainen metsästyskulttuuri on niin erilaista kuin muissa Euroopan maissa. Suomalaisessa (myös pohjoismaisessa) metsästyskulttuurissa korostuu hunting-aspekti (luonnon kokeminen, riistanhoito jne.), sitä vastoin keskieurooppalainen metsästyskulttuuri painottaa enemmän shooting-aspektia (suuri saalis, ampuminen). (Ilvesviita 2005, 60)

Aihettani ei ole juurikaan tutkittu Suomessa ja koen, että työlleni on selvä tilaus. Sosiologisesta näkökulmasta metsästystä on siis tutkittu hyvin marginaalisesti sekä Suomessa että kansainvälisessä tutkimuksessa. (Ilvesviita 2005, 61) Ilvesviita toteaa Dahlesia ym. siteeraten (Ilvesviita 2005, 56), että valtaosa metsästystä koskevasta kansainvälisestä tutkimuksesta on keskittynyt kulttuuriantropologian ja ympäristöfilosofian tieteenaloille, joissa metsästystä tarkastellaan pääasiallisesti metsästäjäkeräilijäyhteisöjen

toimeentulostrategian ja metsästyksen moraalisen ja eettisen oikeutuksen näkökulmasta. Lindenin ym. mukaan (Ilvesviita 2005, 56) vastaavasti suomalaisessa tutkimusperinteessä metsästyks on liittynyt läheisesti riistantutkimuksen yhteyteen eläin- ja luonnontieteiden alueille, joissa keskitytään erityisesti metsästyksen vaikutukseen riistakantoihin ja kestäväns metsästyksen suunnitteluun. Yhteiskuntatieteellistä tutkimusta sivuava tutkimus koostuu pääosin metsästäjien asenteita ja arvoja, metsästyksen merkitystä harrastajilleen ja metsästäjien sekä ei-metsästävien henkilöiden välisten asenteiden eroavaisuuksia selvittävästä kvantitatiivisista tutkimuksista. Nämä tutkimukset ja selvitykset liittyvät useimmiten luonnonvarojen käytöstä ja hoidosta vastaavien organisaatioiden ja laitosten intresseihin. Sitä vastoin sekä suomalaisessa että kansainvälisessä metsästyksen tutkimuksessa metsästyksen yhteiskunnallisiin ja sosiaalisiin ulottuvuuksiin on varsin harvoin kiinnitetty huomiota. Metsästyksistä sivuava sosiologinen tutkimus on viime aikoinakin keskittynyt vain ihmisen ja eläimen välisen suhteen analysointiin, eikä kiinnostusta ole ollut metsästyksen merkitykseen yhteiskunnallisesti. (em. 2005, 57, 61)

Hummelin mukaan (Ilvesviita 2005, 58) myös urheilun sosiologian vähäinen mielenkiinto metsästyksen tutkimiseen voi johtua pitkälti siitä epäselvyydestä, voidaanko metsästyksistä itse asiassa sijoittaa urheilulajiksi muiden lajien joukkoon. Metsästyks mielletään eri kulttuurien alueella eri tavoin. Joissakin tapauksissa metsästyksistä voidaan pitää urheiluna, kun taas toisissa kulttuureissa metsästyks merkitsee enemmän kulttuuriperinteisiin ja elämäntapaan liittyvää vapaa-ajan harrastusta, luonnon hyödyntämismuotoa tai luonnonvarojen säätelyn välinettä. (em. 2005, 58)

Kiinnostukseni aiheeseen syntyi alun perin omakohtaisista metsästykskokemuksista ja kiinnostuksesta, mutta syvennyttyäni aiheeseen koen, että tutkimuksellani on myös selvä yhteiskunnallinen tilaus, juuri aiheittani käsittelevän vähäisen tutkimuksen takia. Kun aiheetta ei ole aiemmin paljon tutkittu, se tekee työstä haastavan, mutta toisaalta myös erittäin mielenkiintoisen. Aihevalintani varmistui luettuani Eskola & Suorannan Johdatus laadulliseen tutkimukseen. Siinä he siteeraavat Mika Waltaria (1935) ja toteavat, että Waltarin ohje kirjailijaksi aikovalle pätee myös tutkimustyöhön. "Aloittelijan asteella sinun on paras kirjoittaa vain sellaisista aiheista, jotka sivuavat omaa elämääsi, toimialaasi, saman talon asukkaita, tovereitasi, saman tehtaan työläisiä, saman konttorin arkipäivää. Silloin sinulla on mahdollisuus saada tekstiisi se eletyn elämän väkevä tuntu, jonka puuttuessa kirjoittamasi jää tehottomaksi". (Eskola & Suoranta 2003)

Hyvä jos tutkimus valottaa myös metsästyksen vastustajille sitä, miten paljon metsästäjät tekevät työtä riistan hyväksi riistanhoidollisilla toimenpiteillä ja kantojen säätelyillä.

Graduni Hiien hirven hiihtämähän olen nimennyt Kalevalaisen metsästystapahtuman mukaan. Sisällysluettelon, otsikoinnin ja työn vaiheet kirjoitan etenemään kuin metsästystapahtuman ja siihen valmistautumisen, päätyen saaliiseen (tutkimustulokset) asti. Eli pidän tutkielman kulkua metsästystapahtumana joka tuottaa saalista.

Teemoittelen työni osittain haastattelujen kulkua myötäillen, ja osittain aineiston purkuvaiheessa esiin nousseisiin teemoihin.

Naisten osallistumisen otan erikseen huomioon, koska naisten osuus metsästäjistä on huimassa nousussa, nyt jo 15 % uusista metsästystutkinnon suorittaneista on naisia. Heidän osallistumistaan pidetään melko uutena asiana, vaikka Suomesta löydetty vanhimmat luolamaalaukset esittävät jo naista metsästäjänä. Ristiinassa sijaitsevan Astuvansalmen kalliomaalauksista löytyy kuva, jossa jousikäinen nainen on suunnannut jousen kohti hirveä. (Kivekäs 2000)

Riistanhoito on yksi teema, johon paneudun. Jani Pellikan (2005) julkaisema väitöskirja, Metsäluonnon riistanrikkouden hoito - suomalaisten toimijoiden ja toimintojen vuorovaikutuksia, on teos, jossa käsitellään mm. riistakolmiolaskentojen tekemisen perusteluja, ja kolmiolaskentoihin liitettyjä merkityksiä. (Metsästäjä 4/2006) Tällaiset laskennat ovat täysin vapaaehtoista toimintaa ja perustuvat metsästäjien omaan halukkuuteen. Sen lisäksi, että laskentojen tuloksia voidaan hyödyntää metsästyksen mitoittamiseen, Pellikan tutkimus osoittaa, että laskentoihin osallistujat haluavat toistuvasti yhteiseen tekemiseen ilmeisen hyvässä porukassa. Hänen haastattelututkimuksensa satoa on myös se, että laskentamotiiveja edustivat usein perinteeseen liittyvät maininnat. (em.2006)

Tutkin myös metsästäjien mielipiteitä traditioiden merkityksistä metsästyksen kululle, metsästyksen liittyviin ennakkotoimenpiteisiin, metsästyksen jälkeisiin traditioihin ja perinnekäyttäytymisiin. Giddens puhuu saaliin vähättelystä traditionaalisena, tosin hänen esimerkkinsä koskevat jälkitraditionaalista yhteiskuntaa. Metsästäjien tuoma liha jaetaan

aina kaikkien ryhmän jäsenten kesken, mutta sen sijaan että onnistuneelle metsästysretkelle hurrattaisiin, siihen suhtaudutaan välinpitämättömästi ja sitä jopa pilkataan. Myös metsästäjän itsensä odotetaan suhtautuvan taitoihinsa vaatimattomasti ja vähättelevän saavutuksiaan. Kaikki tapahtuu rituaalin omaisesti ja valmiita ohjeita noudattaen (Giddens 1995). Myös suomalaisen metsästyksen liittyvät traditioita, ja tutkin, minkälaisia ajatuksia suomalaisella metsästäjällä on niiden tärkeydestä ja toteuttamisesta.

Metsästysoikeus on laissa määrätty kuuluvaksi maanomistajalle. Oikeus harjoittaa metsästyksiä ja valta metsästyksen on siis sidottu maanomistukseen, eikä niitä voida erottaa toisistaan. Omistaja voi kuitenkin vuokrata metsästysoikeutensa metsästyslaissa säädettyä menettelyä noudattaen tai antaa suullisen tai kirjallisen metsästyslupan harjoittaa metsästyksiä alueellaan. Käytännössä tämä vuokraaminen tarkoittaa yleensä sitä, että yksittäisten metsästäjien muodostamat metsästysseurat ovat vuokraajina. Näin yksittäisillä yhdistyksiin kuuluvilla metsästäjillä on mahdollisuus harjoittaa metsästyksiä, vaikka heillä ei olisi maata omistuksessaan. Tuota metsästysseuratoimintaa ja sen merkitystä tutkin haastatteluja tulkitsemalla. Ilmonen (2005) kirjoittaa, että meillä ovat kasvattaneet suosiotaan urheilu- ja harrastusyhdistyksien, jotka voidaan ymmärtää uusiksi institutionaalisiksi sosiaalisiksi tiloiksi kehittää itseä. Ne voivat niin ikään olla tiloja purkaa työelämän paineita ja muokata minuutta työelämän vaatimusten mukaisesti. Ne saattavat olla myös paikkoja etsiä omalle elämälle mielekkyyttä silloin, kun työelämä ei sellaista tarjoa, ainakaan riittävästi. (Ilmonen 2005, 123)

Yhdistystoiminnan muodot merkitsevät luottamuksen eli sosiaalista pääomaa lisäävän luottamuksen kasvua. Juuri erilaiset harrastus- ja elämäntapayhdistyksien ovat paljolti erilaisista lähtökohdista peräisin olevia ihmisiä yhdistäviä ja samalla luottamusta muihin ihmisiin tukevia yhdistyksiä. Ne merkitsevät epäilemättä samalla arvokasta panosta suomalaisen talouselämän sujumiselle luomalla selkeitä markkinasegmenttejä. (Ilmonen 2005, 125) Suomalaisen metsästyksen järjestäytyminen tapahtui vuonna 1865, jolloin perustettiin ensimmäinen virallinen metsästysseura Suomen Metsästysyhdistys. Lähtökohdina oli tuolloin metsästysasioista ja metsästyskulttuurin kehittämisestä kiinnostuneiden kansalaisten yhteenliittyminen ilman taloudellisen hyödyn tavoittelua. (Ilvesviita 2005, 34)

Yhdessä osiossa käsittelen metsästyksen historiaa Suomessa, yhdessä lainsäädännöllisiä taustoja metsästyksen kululle tai siihen liittyviin toimintoihin. Käyn läpi metsästäjien järjestäytyneisyyttä ja riistanhoidollisia toimenpiteitä yhteiskunnalliselta tasolta tarkasteltuna. Uskon että metsästystä tuntemattoman lukijan on siten helpompi hahmottaa tekstini sisältöä.

Jos ei asiaa ole erikseen mainittu, niin tekstissä kursivoidut kappaleet ovat suoria siteerauksia haastateltavien kertomuksista ja vastauksista. Mielestäni lainaukset ja siteeraukset selkiyttävät lukijalle johtopäätelmien etenemistä ja tulkintojen taustoja.

1.2 Subjektiiivisuus - objektiivisuus dilemma

Päätyessäni aiheeseen josta itse olen erityisen kiinnostunut ja kun harrastan metsästystä myös itse, jouduin erityisesti miettimään subjektiivisuus- objektiivisuus dilemmaa kohdallani. Kuinka tutkijan tulisi suhtautua kentän tapahtumiin jos hän on itse toimijana mukana? Pitäisikö ottaa kantaa vai yrittää pysytellä ulkopuolella? Eskola & Suoranta kirjoittavat, että objektiivisuus syntyy nimenomaan oman subjektiivisuutensa - tai monikossa subjektiivisuuksiensa - tunnistamisesta. Normaalissa arkipäiväisessä elämässämme olemme erilaisissa suhteissa erilaisiin asioihin, ihmisiin ja aatteisiin erilaisissa tilanteissa. Myös tutkimussuhde on eräs sosiaalisen kanssakäymisen ja olemisen muoto. Arkisuhde eroaa tutkimussuhteesta siinä, että tutkimuksellisessa olemisessä kaikkien tässä olemissuhteessa olennaisten asioiden pitäisi olla tiedostetusti ja periaatteellisesti epäselviä. Siis mitään olennaista ei saisi jäädä itsestäanselvyyksien piiriin. Objektiivisuus syntyy subjektiivisen tiedostamisesta, joka on tärkeä tavoite jo sinällään. (Eskola & Suoranta 2003, 17–18)

Pirttilä (2005) pohtii arkitietoa ja sitä kuinka jotkut sosiologiset tutkimukset rakentuvat nimenomaan arkitajunnan analyysin varaan. Samalla täytyy muistaa, että jokaisella sosiologilla on oma arkitajuntansa ja kokemusmaailmansa, jotka kaikista metodologisista säännöistä huolimatta vaikuttavat sosiologiseen ajatteluun. (Pirttilä 2005, 25)

Suhtautumisessa tutkimuskohteeseen vaikuttavat taustalla siis myös arkitajunta, kokemusmaailma ja tunteet. Wagerin (1999) mukaan yleisesti siirtyminen hermeneuttisempaan lähestymistapaan tarkoittaa muun muassa sitä, että tutkijan ja kohteen väliltä on kadonnut objektiivisuuden takaava etäisyys. Väliin on tullut tulkinta ja näin tutkijasta on tullut osa konstruoimaansa todellisuutta.

(Wager 1999,328)

Andersson (2004) kysyy voiko tutkija olla - tai pitäisikö hänen olla - aktiivinen toimija tai asianharrastaja tutkimassaan kulttuurissa tai yhteisössä? Pitäisikö metsästyskulttuurin tutkijan olla metsästyksen harrastaja ja tutkimansa yhteisön jäsen? Vaatiiko kohteen ymmärtäminen kohteen subjektiivista arvottamista ja omakohtaisia kokemuksia aiheesta? Onko tutkimuksen arvovapaus ylipäättään mahdollista, ja onko se edes toivottavaa? Pitäisikö tutkijan toimia myös kohteen `asianajajana`, sen puolestapuhujana ja statuksen kohentajana? Onko tutkija arvoihin sidottu vai onko objektiivisuus tutkimuksessa mahdollista? Tai jos tutkija on arvoihin sidottu, niin pitäisikö hänen silti tavoitella objektiivisuutta vai julkituoda selkeästi omat sitoumuksensa ja hyödyntää niitä tutkimuksen lähtökohtana? Anderssonin mukaan tieteellisten väittämien sisältöä voidaan kyllä arvioida objektiivisesti, vaikka niihin sisältyisikin arvottamista. On hyvä painottaa tutkijan position paikantamisen tarvetta, tarvetta tunnustaa ja tunnistaa oma arvosidonnaisuutensa ja sen vaikutus tutkimuksen suorittamiseen. Näin tutkimuksellisesti ei olisikaan tärkeintä osallisuus tai sivullisuus, vaan omien sidosten tunnistaminen, oman position paikantaminen.(Andersson 2004, 153–154, 158–163)

Olen halunnut tuoda heti alusta alkaen julki oman positioni tutkittavaan kysymykseen. Olen tavallani osallisena tutkittavaan kysymykseen, heräsihän mielenkiintonikin juuri omakohtaisista kokemuksista ja tuntemuksista. Tunnistan nämä sidokset ja pyrin kirjoittamaan itsereflektiivisesti. Ja jos omat käsitykseni vaikuttavat kirjoittamaani, teen sen niin, että lukija voi sen tunnistaa Käsittääkseni tämän tutkielman objektiivisuus syntyy juuri tuon kyseisen subjektiivisuuden tunnistamisesta ja tunnustamisesta.

2. PYYNTIKEINOT, METSÄSTYSMAASTON VALINTA JA JAHDIN SUUNNITTELU

2.1 Jahdin suunnittelu

Bourdieu (1985, 154) puhuu metsästyksen yhteydessä eliitin urheilusta. Miten on muodostunut tämä pelialue, jolla on oma logiikka, tämä sijaintipaikka näille hyvin erilaisille sosiaalisille käytännöille, jotka määräytyvät omista historiallisista lähtökohdistaan ja joita ei voi ymmärtää muuten kuin niistä käsin?

Voidaan miettiä selittääkö ranskalaisen Bourdieun teoria suomalaista yhteiskuntaa ja suomalaista metsästystä? Bourdieuta myötäillen on tosin myös palattava siihen tosideikkaan, että metsästys Suomessa perustuu vain ja ainoastaan maanomistajuuteen, eikä niitä voida erottaa toisistaan. Tässä mielessä jos suurta maanomistajaa voidaan pitää eliittiin kuuluvana, hänen ajatuksensa voidaan kytkeä myös suomalaiseen metsästyksen. Bourdieu jatkaa, epäilemättä juuri vapaan ammatin harjoittajien ja perinteisen yritysperäisen terveydelliset ja esteettiset funktiot kytkeytyvät viime kädessä selkeimmin sosiaalisiin funktioihin, ja heille urheilu liittyy, kuten seurapelit ja seurapiiritilaisuudetkin, “pyyteettömiin“, “taka-ajatuksia“ vailla oleviin toimintoihin, joiden avulla voidaan kasata sosiaalista pääomaa. Tämä näkyy siinä, miten sellaiset urheiluna hiukan rajoitetut muodot, kuten golf ja metsästys, joita harjoitetaan hienostokerhoissa, muuttuvat pelkäsi valittujen kohtaamisen tekosyyksi, tai jos halutaan, seurallisuuden välineiksi. (em. 168)

Ilvesviita (2005) käyttää ainoassa suomalaisessa metsästyksen historiallis-sosiologisessa tutkimuksessa teoreettisena lähtökohtanaan sosiaalista konstruktionismia. Käytän myös omassa työssäni lähestymistapana sosiaalista konstruktionismia haastattelujen tulkinnoissa. Konstruktionistisen lähestymistavan mukaan tieto todellisuudesta koostuu merkitystulkinnoista. Myös metsästyksen, luontoon tai eläimiin liittyvät käsitykset tuotetaan tietoisten ja tahtovien toimijoiden vuorovaikutuksessa tietystä sosiaalisessa kontekstissa. Puhuttaessa tai kirjoitettaessa esimerkiksi vahinkoeläimistä tai hyötyeläimistä liitetään näihin sanoihin tietty merkitys eli ne merkityksellistetään. Sama koskee vaikkapa käsitteitä huvimetsästys, virkistysmetsästys tai riistanhoito. Eri aikakausina erilaisissa

yhteiskunnallisissa prosesseissa nämä käsitteet vakiintuvat merkitsemään jotakin, eli niillä on oma selitystapansa. Käsitteisiin liittyy myös piileviä oletuksia siitä, mikä on luonnollista ja itsestään selvää. (em. 41)

Metsästys on toimintaa, joka paikallistuu tiettyyn aikaan ja tilaan. Metsästys on kuitenkin samalla myös yhteiskunnallinen käytäntö laajemmassa sosiaalisessa ja poliittisessä kontekstissa, jotka määrittelevät sen merkityksen, ympäröivien käsitysten muodot ja vaikutukset luontoon. Yhteiskunnallinen keskustelu ulottuu usein koskemaan useita metsästykselle relevantteja teemoja, kuten eläinten suojelu, luonnonsuojelu, petojen asema tai metsästyksen moraalinen ja eettinen oikeutus. (Ilvesviita 2005, 38–39)

2.2 Lähestymistapa

Käytän teoreettisena lähestymistapana sosiaalista konstruktionismia, jonka taustalla on oletus tiedon sosiaalisesta rakentumisesta. Sosiaalinen konstruktionismi tarkastelee sosiaalisen todellisuuden ja merkitysten rakentumista.

Sosiaalisen konstruktionismin pääteoksena pidetään Peter Bergerin ja Thomas Luckmannin kirjaa *Todellisuuden sosiaalinen rakentuminen*, jota myös itse käytän teoreettisen viitekehyksen luomisen pohjana. Bergerin ja Luckmannin mukaan todellisuus on sosiaalisessa vuorovaikutuksessa rakennettu ja jaettu merkitysjärjestelmä, eikä "aidon todellisuuden" heijastuma.

Sosiaalinen konstruktionismi on anti-realistista, eli se ei usko olevan "objektiivisiä faktoja" eikä sosiaalinen konstruktionismi sen myötä myöskään usko ylihistoriallisen ja ylikulttuurisen teorian mahdollisuuteen. Näin teorian mukaan käsityksemme asioista ovat historiamme ja kulttuurimme tuotteita.

Konstruktionistisen lähestymistavan mukaan tieto todellisuudesta koostuu merkitystulkinnosta ja tieto syntyy sosiaalisissa prosesseissa. Myös metsästyksen tai eläimiin liittyvät käsitykset tuotetaan erilaisissa vuorovaikutustilanteissa tietystä sosiaalisesta kontekstista.

Ihminen tuottaa itsensä aina ja väistämättä sosiaalisessa vuorovaikutuksessa. Ihmiset yhdessä tuottavat inhimillisen maailman kaikkine sosiokulttuurisine ja psykologisine muodostumineen. Aivan samoin kuin ihmisen on mahdotonta kehittyä ihmiseksi eristyksissä, on eristäytyneen ihmisen mahdotonta tuottaa inhimillistä ympäristöä. Heti kun havainnoidaan inhimillisiä ilmiöitä, astutaan sosiaalisen alueelle. Ihmiselle ominainen inhimillisyys ja sosiaalisuus ovat erottamattomasti yhteen kietoutuneet. (Berger & Luckmann 1994, 62-63) Näin jos tutkimuksen kohteena ovat metsästyksen liittyvät sosiaaliset vuorovaikutusprosessit ja metsästyksen erilaiset käytännöt, sosiaalinen konstruktionismi antaa työkaluja metsästyksestä kerrottujen tapahtumien merkitystulkinnolle. Kaikki tieto tulee esiin ihmisten välisen tilan kautta, ja tiedollisesti tärkeää on vuorovaikutuksessa tuotettu merkitys. Sosiaalisessa konstruktionismissa kieltä ei nähdä pelkästään totuuden kuvaajana, vaan se myös uusintaa, rakentaa ja merkityksellistää todellisuutta.

Tiihosen mukaan (2002, 68–69) yleisestikin konstruktivistiset teoriat ja metodit ovat erittäin hedelmällisiä analysoitaessa esimerkiksi kulttuurituotteita tai käsityksiä. Niiden avulla tutkija voi säilyttää kriittisen asenteensa tutkittavaa ilmiötä kohtaan.

3. RIISTA

Suuri osa tutkimusaineistosta on kerätty haastattelemalla. Tutkimustietoa metsästyksen aineettomista motiiveista on melko vähän, joten aineiston pääpaino on haastatteluilla kerätyssä materiaalissa.

3.1 Riistan määrä

Metsäntutkimuslaitoksen raportin mukaan (Petäjistö, Aarnio, Horne, Koskela, Selby 2004) Suomen 15–74 vuoden ikäisestä väestöstä 7,7 prosenttia osallistuu metsästyksen. Samassa raportissa siteerataan Ermalaa (1995) ja todetaan, että suomalainen metsästäjäkunta ei ole kovinkaan saaliskeskeistä, sillä metsästyksen viisi tärkeintä motiivia ovat luonnon läheisyyden kokeminen, irtautuminen arjesta, rentoutuminen, eläinten käyttäytymisen ja luonnon tuntemisen halu ja yhdessäolo muitten metsästäjien kanssa. Vasta kuudennella sijalla on saaliin tavoitteleminen. Nämä tutkimustulokset koskevat vain hirvenmetsästäjiä, eivätkä siis kerro muista metsästystavoista tai metsästettävistä lajeista. Vuonna 1999 hirvenmetsästysseurueeseen kuului koko maassa keskimäärin 18 metsästäjää. (em. 2004) Samassa raportissa selvitetään vuoden 2002 hirvenmetsästäjien motiiveja. Tärkeimmäksi motiiviksi osoittautui mukava yhdessäolo hirviseurueessa. Jopa 56 prosenttia piti tätä hyvin tärkeänä osallistumisyyneä. Lisäksi mukavaa yhdessäoloa piti enemmän kuin kolmannes (38 %) melko tärkeänä syynä osallistumiseensa.

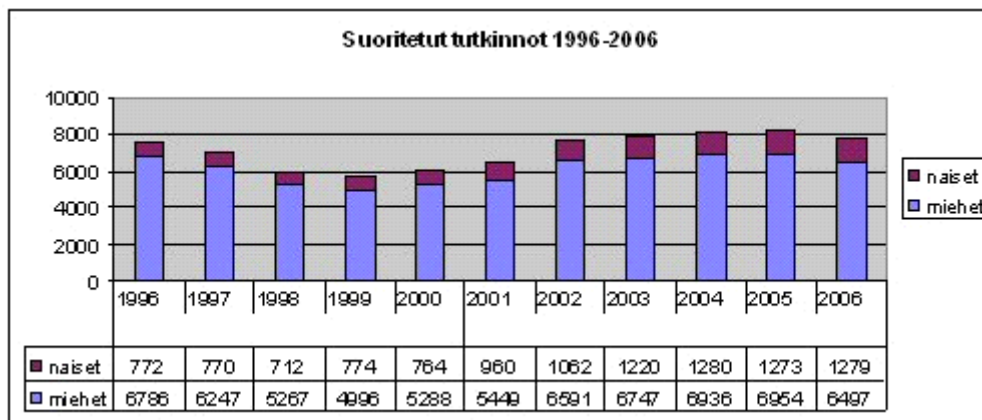
Saman tutkimuksen mukaan hirvenmetsästäjä sai vuonna 2002 lihaa keskimäärin 72 kiloa. Metsästyksestä aiheutuneet kustannukset olivat vastaavasti noin 450 euroa metsästäjää kohti.(em. 2004)

Vuonna 1993 Suomalainen metsästäjä metsästi keskimäärin 22 päivää vuodessa ja vain kuudesosa metsästäjistä jäi ilman saalista. Maattomia metsästäjiä Suomessa on noin 60 prosenttia ja metsästysmaata omistavilla metsästäjillä on hallinnassaan keskimäärin 61 hehtaaria. Aktiivimetsästäjistä lähes kaikki käyttävät haulikkoja, mutta metsästyskivääri on vain joka toisella metsästäjällä. Jousta käyttää metsästäessään vain noin yksi prosentti metsästäjistä. Vähintään yhteen metsästysseuraan kuuluu noin 80 prosenttia metsästäjistä,

tosin Uudellamaalla yli kolmannes on seuratoiminnan ulkopuolella. Huolimatta siitä, että metsästysmahdollisuudet pääosin järjestyvät seurojen kautta ja metsästyksen käytännön järjestelyt ja tiedottaminen hoidetaan riistanhoitoyhdistysten toimesta, metsästäjien osallistuminen seurojen ja yhdistysten toimintaan on sangen vähäistä. Melkein kolmannes metsästäjistä jättäytyy seura- ja yhdistystoiminnan ulkopuolelle. (Ermala & Leinonen 1995)

Metsästäjien kokonaismäärä maassamme on yli 300 000. Kaikkiaan metsästäjiä on Suomessa kuusi prosenttia koko maan asukasluvusta. Suhteessa enemmän metsästäjiä on Euroopassa vain Irlannissa (8,9 %) ja Kyproksella (6,4 %). (Kairikko 2006, 27)

Uusien metsästäjäutukinnon suorittaneiden määrä on viime vuosina ollut noin 8 000. Kun vielä 1980-luvun puolivälissä metsästäykortin omaisi Suomessa vain tuhatkunta naispuolista metsästäjää, tilanne alkoi nopeasti muuttua ja nykyisin aktiivisia naismetsästäjiä on yli 15 000, eli noin 5 % Suomen metsästäjästä.

Kuvio 1.

Metsästäjäutukinnon suorittajien määrät vuosilta 1996 – 2006

Lähde: <http://www.riista.fi>

3.2 Valinnat

Haastateltavat ovat Jyväskylän riistanhoitoyhdistyksen ja Kymen riistanhoitopiirin alueelta. Vaikka tarkoituksena ei olekaan vertailla, uskon että tutkimuksen kannalta on hyväksi, että haastateltavat ovat eri puolelta Suomea. Tähän ratkaisuun päädyin osittain myös käytännön syistä, siis opiskelupaikkakunnalla on helppo toteuttaa haastatteluja, ja toisaalta myös kotiseudulla.

Otin yhteyttä Keski-Suomen riistanhoitopiiriin Jyväskylän seudun riistanhoitoyhdistykseen, jota kautta yhteystietoni ja haastattelupyyntöni välitettiin metsästysseuroille sähköpostitse. Yhteydenottoja ja ilmoituksia halukkuudesta haastatteluun tuli useita. Osa yhteydenotoista oli sähköisessä muodossa ja osa tapahtui suoraan puhelimitse. Kerroin jo ensimmäisessä yhteydenotossani, että haastateltavien nimet eivätkä henkilötiedot tule missään vaiheessa näkymään tutkimusraporteissa. Näistä yhteydenotoista valitsin neljä sattumanvaraisesti, kuitenkin niin, että ketkään haastateltavista eivät kuulu samaan metsästysseuraan. Tällä perusteella suoritin valintaa, koska yhdessä sähköpostitse tapahtuneessa yhteydenotossa oli neljä nimeä, joista sitten `arvoin` yhden.

Kymen piirin kohdalla otin suoraan yhteyttä metsästäjiin. Kahden haastateltavan kohdalla tämä tapahtui niin, että kyselin muutamalta tuttavaltani tietävätkö he metsästäjiä, ja tätä kautta sain yhteystietoja. Yhdeltä haastateltavalta kysyin suostumusta haastatteluun niin, että Riistanhoitopiirin kokouksessa päätin kysyä seuraavalta vastaantulevalta henkilöltä, ja hän suostui haastattelupyyntööni. Yhden haastateltavan tiesin entuudestaan, mutta minulla ei ollut käsitystä hänen suhtautumisestaan metsästystapahtumiin tai muuhun tutkittavana olevaan asiaan.

Haastateltavani siis valikoituivat niin, että minulla ei ollut mahdollisuutta vaikuttaa haastateltavien valinnoilla tutkimustuloksiin. Kaikki haastateltavat kuuluivat eri metsästysseuroihin, joten päällekkäisyyttä ei myöskään seuratoimintaa koskevissa vastauksissa voi esiintyä.

Haastateltavien määrää mietittäessä ajatukseni oli, että lähden liikkeelle kahdeksasta haastateltavasta, mutta joiden määrää voin lisätä tarvittaessa. Kahdeksan haastattelun

jälkeen kuitenkin tuntui, että jonkinasteinen saturaatiopiste oli jo saavutettu. Haastattelujen määrää lisäämällä aineistooni olisi tuskin kertynyt mitään tutkielmani kannalta merkittävää. Aineiston määrän lisääminen olisi myös vaikeuttanut sen hallittavuutta. Käytän perusanalyysimenetelmänä teemoitteluä, ja tämä ei myöskään aseta mitään erityisiä kriteereitä aineiston koolle (Eskola 2007, 41).

3.3 Pyyntitavat

Haastattelut toteutettiin puolistrukturoituina temahaastatteluina. Niissä käytiin läpi samat teemat ja aihepiirit, mutta kysymysten järjestys ja muotoilu vaihtelivat hiukan. Tämä antoi haastateltaville mahdollisuuden edetä kertomuksissaan myös uuteen aiheeseen.

Tarkoituksena ei siis ollut edetä tiukassa kysymys-vastaus muodossa, vaan haastattelu muistutti enemmän vapaata keskustelua. Näin haastattelun molemmat osapuolet ovat voineet nostaa puheenaiheita keskusteluun, tai kuljettaa sitä haluamaansa suuntaan. Tällaisen strukturoimattoman haastattelun käytön yhteydessä voidaan puhua myös avoimesta haastattelusta. (Ruusuvuori & Tiittula 2005, 12.)

Haastattelut aloitettiin 23.2.2008 ja ne toteutettiin kaikki kevään 2008 aikana.

Haastattelujen kestot olivat 35 minuutista kahteen tuntiin. Kestoltaan lyhimmän haastattelun haastateltava oli niin lyhyt ja ytimekäs vastauksissaan, että tilanteen pitkittäminen ei tuntunut millään tavalla mielekkäältä. Tosin hänen kertomansa ei suinkaan ollut vähäisempi sisällöltään, vaan sain siitä paljon analysoitavaa hänen täsmällisen puhetyylinsä ansiosta. Tein myös kirjallisia muistiinpanoja haastattelujen aikana, ja lisäksi lähinnä haastateltavaan ja metsästysseuraan liittyviä tietoja ennen varsinaisen haastattelutilanteen alkua.

Neljä haastatteluista toteutettiin haastattelijan kotona, kaksi haastateltavan kotona, yksi haastateltavan työpaikalla hänen työhuoneessaan ja yksi ravintolan kabinetissa. Kaikkien haastattelupaikkojen valinnassa kuuntelin ja kunnioitin haastateltavan mielipidettä ja toivomusta kun mietimme sopivaa paikkaa haastattelun toteutukselle.

Haastateltavista seitsemän oli miehiä ja yksi oli naispuolinen metsästäjä. Iältään he sijoittuivat 25 ja 68 vuoden välille, ja haastateltavien iän keskiarvoksi muodostui 49 vuotta. Seitsemän haastateltavan iästä minulla ei ollut ennakkoon käsitystä, mutta ikähaitari muodostui siis melkoisen laajaksi. Tämä on tutkimuksen kannalta hyvä asia, koska näin sain useamman ikäpolven näkökantoja ja mielipiteitä selville ja analysoitavaksi.

Kaikki haastattelut äänitettiin ja ne pyrittiin toteuttamaan mahdollisimman häiriöttömästi. Tämän jälkeen litteroin kaikki haastattelut mahdollisimman tarkasti, ja merkitsin myös äänenpainoja, mielteliäisyyttä ja naurahduksia. Näin tulkinta oli mahdollista myös tekstien perusteella. Sain laitokseltamme lainaksi äänityksissä käytettävän laitteiston, jonka kanssa myös haastattelujen purku oli mahdollista. Haastattelut sujuivat häiriöttömästi, mutta yhden haastattelun purku teetti erityisen paljon työtä ja uudelleen kelausta, koska haastateltava puhui niin hiljaisella äänellä.

Keskustelujen kulkua helpotti selvästikin se, että olin kertonut haastateltaville etukäteen myös itse metsästäväni. Termien ja `ammattisanaston` käyttö oli luontevaa, ja koin että tämä esti varmaankin osaltaan tilannejännityksen syntymistä, jota ei siis juurikaan ollut ensimmäisten repliikkien jälkeen havaittavissa. Uskon, että tieto asiasta helpotti myös vastaamaan myönteisesti varsinaiseen haastattelupyyntöön. Kerroin kaikille haastateltaville jo ensimmäisissä kontakteissa metsästäväni myös itse. Tosin kyseinen seikka vaikutti varsinaisessa haastattelutilanteessa niin, että kertomuksissa oiottiin ja lyhenneltiin tiettyjä sanontoja ja termejä. Oletettiin, että haastattelija tietää mistä asioista on kyse, puhuttiin metsästäjien kieltä. Tämä kyllä pitikin suurelta osin paikkansa, mutta jouduin tekemään joitakin täsmennyksiä. Esimerkiksi ´ajomiehellä` tarkoitettiin toisten puheissa hirveä metsästäessä ajoketjussa etenevää henkilöä, toisissa taas koiran ohjaajaa. Näin tieto siitä, että tutkija oli metsästyksen harrastaja, oli positiivinen asia tutkimukseen suostuttaessa ja varsinaisessa haastattelutilanteessa, mutta negatiivinen asia kun tarkastellaan haastattelujen sisällön selkeyttä. Metsästystä harrastamattomalle, alan kieltä ja käsitteistöä tuntemattomalle litterointien siteeraukset voivat jäädä osittain epäselviksi.

Eettiset seikat otin huomioon painottamalla nimettömänä esiintymistä. Kerroin haastateltaville että heidän nimiään tai heidän edustamiensa metsästysseurojen nimiä ei tule esille missään vaiheessa. Tulosten raportoinnissa tai muusta kirjallisesta tekstistä ei saa

henkilöllisyyttä selville. Vaikka ei mistään kovin henkilökohtaisista asioista ollutkaan kyse, niin tieto tunnistamattomuudesta ilmeisesti auttoi kertomaan joidenkin haastateltavien kohdalla myös negatiivisiksi koetuista seikoista.

Haastattelujen purku ja analyysi perustuu luokitteluun ja siitä edelleen yhdistelyyn. Asenteita analysoitaessa tukeudun sosiaalisen vuorovaikutuksen ja kokemuksen moninaisuuteen. Vesalan ja Rantasen (2007) mukaan asenteet voivat kiinnittyä tai kietoutua toimijoihin, vuorovaikutukseen, tilanteisiin tai yleensä sosiaaliseen todellisuuteen useilla eri tavoilla. Tutkimusaineistoja ja niissä hahmotettuja asenteita on mielekästä tulkita myös niiden sosiaaliseen ja metsästyskulttuuriseen kontekstiin liittyvistä näkökulmista. (Vesala & Rantanen 2007, 30)

Teemoittain etenevän, varsinaisen haastattelurungon (Liite 1) kysymysten lisäksi haastateltavilta kysyttiin taustatietoja, kaikilta vähintään sukupuoli, ikä, asuinpaikka, yhteystiedot, kuuluuko metsästysseuraan vai metsästääkö valtion mailla jne.

4. PYYNTIMENETELMÄT, PAUKUT JA KALIIPERIN VALINTA

Pro gradu – työni aiheena ovat metsästyksen sosiaaliset ja yhteiskunnalliset ulottuvuudet, ja pääosan tutkimusaineistostani olen kerännyt haastattelemalla. Näin olen saanut aineistooni yksittäisten metsästäjien tuntemuksia ja “metsänläheistä” ajatustapaa. Haastattelut on toteutettu puolistrukturoituina teemahaastatteluina, ja kaikki haastattelut on litteroitu, jolloin analyysien ja pohdintojen suorittaminen on ollut helpompaa. Haastattelujen purkuvaiheessa ja aineiston analyysissä käytin diskurssianalyysin keinoja. Pohdin diskurssianalyysiä metodologisena valintana, ja kuinka voin hyödyntää sen keinoja omassa työssäni.

Metodologisena lähtökohtana pidän diskurssianalyysiä, jossa kiinnostus kohdistuu sen pohtimiseen, miten toimijat tekevät ymmärrettäväksi asioita kielenkäytöllään. Suonisen mukaan (2002, 18) lähtökohta oletuksena on, että samaakin ilmiötä (tekoa) on mahdollista tehdä ymmärrettäväksi monin perustelluin tavoin. Näin yhden yksiselitteisen totuuden olettamusta voidaan pitää puutteellisena.

Diskurssianalyysi tarkastelee kielenkäyttöä tekemisenä, ja näin diskurssianalyysi on kielenkäytön ja muun merkitysvälitteisen toiminnan tutkimusta, jossa analysoidaan yksityiskohtaisesti sitä, miten sosiaalista todellisuutta tuotetaan erilaisissa sosiaalisissa käytännöissä. (Suoninen 2002, 19)

Eskola & Suoranta (2003, 194) kirjoittavat kuinka lähtökohtana diskurssianalyysin ymmärtämiseksi voidaan pitää kahta kielikäsitystä: kieltä voi pitää joko todellisuuden kuvana tai todellisuuden rakentamisena. Kun kieli toimii realistisessa näkökulmassa todellisuuden kuvana, tukeudutaan siihen oletukseen, että kielen käyttö toimii välineenä saada tietoa olemassa olevista faktoista.

Bergerin ja Luckmannin (2000, 12–13) mukaan ihmisten, tässä tapauksessa metsästäjien toimintaa määrittävät mielekkyyperiaatteet, erilaiset selitykset ja niihin liitetyt merkitykset säilyvät yhtä kauan kuin yhteisön enemmistö valitsee ne kelvollisiksi

selittäjiksi. Todellisuuden muutokset tapahtuvat arkitodellisuuden synnyttämien ongelmien kautta ja välityksellä. Mitä lähemmin metsästäjät ovat toistensa kanssa tekemisissä, sitä enemmän he vaikuttavat toistensa käsityksiin ja mielipiteisiin. Metsästäjien kohdalla yhteisö tarkoittaa yleisimmin metsästysseuraa jossa toimitaan, ja johon kuulumisen antaa useissa tilanteissa mahdollisuuden harjoittaa metsästystä

5. AIEMMAT JAHDIT JA METSÄSTETTÄVÄT LAJIT

5.1 Metsästyksen historiaa

Itse lieto Lemminkäinen ain' oli hirven hiihännässä.
Hiihti soita, hiihti maita, hiihti aukkoja ahoja:
tuli suihki suksiloista, savu sauvojen nenistä;
eikä nähnyt hirveänsä, eip' on nähnyt eikä kuullut.
(Kalevala)

Suomessa metsästyksen historia ulottuu yhtä pitkälle kuin ihmisenkin. Metsästä saatiin ruuaksi lihaa ja turkiksia pitämään keho lämpimänä. Entisaikaan riistaeläinten pyyntiä harjoitettiin hyvin toisenlaisin menetelmin ja eri aikoina kuin nykyään. Vaikka silloisilla eränkävijöillä ei ollut lakeja toimintaansa ohjaamassa, he yleensä toimivat viisaasti, koska syksylläkin oli elettävä. Kokemuksensa perusteella he osasivat lopettaa munittamisen niin ajoissa, että lintu ehti vielä saada kunnollisen poikueen. Myös hirvien tehokkain metsästysaika oli kevättalvi, aika jolloin hanki upotti hirveä, mutta kantoi suksimiestä.
(Rissanen 1997)

Ruoan kannalta hyvin tärkeitä olivat peurat ja hirvet, joista saatiin kerralla paljon hyvää lihaa. Lintuja ja jäniksiä pyydettiin ja myös orava kelpasi pahimpaan nälkään. Turkikset olivat arvossaan ja niillä maksettiin tavaroita ja myös veroja. Sana raha onkin alun perin tarkoittanut oravannahkaa. Tärkeimpiä pyyntivälineitä olivat ansat ja loukut. Aseiden ja muiden nykyaikaisten pyyntivälineiden puuttuessa saaliin saanti perustuikin pitkäaikaiseen kokemukseen ja luonnontuntemukseen. Tunnettiin hyvin saaliseläinten elintavat, ja saaliin saamisen kannalta oli tärkeää myös kyky matkia eläinten ääniä (em., 28)

Reinikka & Mäki kirjoittavat kuinka suomalainen metsästyskulttuuri on ollut erittäin tarkoituksenmukaista mutta samalla luonnonläheistä. Ei tehty mitään turhaa, vaan kaikella oli tarkoituksensa ja kaikessa käytännöllisyys oli leimaa-antavana. Tarkoituksen mukaista ja käytännöllistä oli myös, että metsästystä ei paljoakaan harjoitettu yksinäisen metsästäjän

puuhailuna, vaan metsästäjät liittyivät yhtiöiksi. Yhtiö onkin alkuaan merkinnyt metsästäjien vapaata yhteenliittymää, pyyntiyhtiötä. Yhtiöillä olivat omat päällikkönsä, “kuninkaansa“, ja näin vakiintuneempi yhteiskunta juontaa alkunsa juuri metsästyskäytännöstä: yhdessä oli hyvä toimia ja hyvä metsästyksen johtaja oli pätevä johtamaan sukua ja kylää myös muussakin suhteessa. Kansakunta alkoi syntyä. (Reinikka & Mäki 1995, 13–14)

Myös Heiskala kirjoittaa metsästyksen merkityksestä kansalaisyhteiskunnan synnylle. Metsästyksen liittyi paljon yhteistyötä jonka seurauksena on perustettu perheryhmiä. Metsästysaseet ja perheen asumus ovatkin olleet aivan ensimmäisiä omaisuuden muotoja. (Heiskala 2000, 20) Tämä vaihe liittyy mm. Rousseau'n yhteiskunnan synnyn teoriaan, jolloin metsästyksen myötä syntyy rohkeuden, vahvuuden ja nopeuden kaltaisiin tekijöihin perustuva luonnollinen eriarvoisuus yhteiskuntaan. (Heiskala 2000, 20–21)

Metsästäjien on aina kannattanut toimia yhdessä, etenkin silloin kun pyyntivälineet olivat vielä alkeellisia. Yhdessä toimien tarvittiin myös määrättyjä normeja, sääntöjä ja käyttäytymistapoja, jotka muovautuivat vähitellen pelkistä eränkävynnin säännöistä koko yhteiskuntaa koskeviksi laeiksi. (Reinikka & Mäki 1995, 31) Metsästysmuotoja, metsästyksessä käytettäviä aseita ja saaliseläimiä kuvaamaan kehittyi kokoelma ohjeita, jotka täytyy oppia, mikäli aikoo metsästää oikein. (Berger & Luckmann 1994, 80)

5.2 Dianat, Mielikit ja Tapiot

Metsästysinstituution ideologiassa on korostettu metsästyksen urheilullista ja tervehdyttävää luonnetta. Metsästyksen tehtävänä on painotettu fyysisen kunnan ja terveyden ylläpitämistä yhtä lailla kuin sen kasvattavaa merkitystä nuorison ohjaamisessa terveisiin elämäntapoihin ja luonnontuntemukseen. Metsästyksen on katsottu perustuvan alkuperäisiin vaistoihin ja olevan yksi kyseenalaistamaton osa mieheyden olemusta. Samoin metsästystä on pidetty tärkeänä keinona kasvattaa pojasta mies. (Ilvesviita 2005, 244–245)

Yläne (1945) kirjoittaa samanlaisesta miehisyyden ja metsästyksen yhteenkuuluvaisuudesta:

“Huolimatta siitä, ettei ihmisen enää ollutkaan turvauduttava metsästyksen suorastaan eläkkeeseen eikä tartuttava aseeseen itsensä petoja vastaan varjellakseen, on metsästyshalu säilynyt kautta aikojen muissakin kuin varsinaisissa ammattimetsästäjissä, voipa sanoa melkein koko terveessä miehisessä suvussa. Sen harjoittaminen on ikään kuin kuulunut ehjään miehuuden kuvaan. Ottelut vaarallisten petojen kanssa ja kilvoittelu jalosta riistasta toivat jokapäiväiseen aherteluun vaihtelua, joka kysyi rautaisia hermoja, rohkeutta ja päättäväisyyttä, voimaa ja kestävyyttä. Ken voitokkaana sellaisesta leikistä selviytyi, jalo riista saaliinaan, häntä sankarina ylistettiin, hänelle runolaulajat virtensä virittivät. Metsästyksen muodostui näin urheiluksi, siitä kehittyi urheilumetsästyksen. Useihin muihin urheilulajeihin verrattuna on sillä se etu, että sitä voivat harjoittaa kaikki, sekä nuoret että vanhat. Kun se pohjautuu ihmisen alkuperäisimpiin vaistoihin, ei se kaipaa mitään etsittyjä suostuttelujakaan, vaan halu metsästyksen herää useimmissa aivan itsestään, sen harrastaminen on synnynnäistä, se muuttuu intohimoksi.“ (Yläne 1945)

Metsästyshalun on konstruoitu kuuluvan normaalin miehen ominaisuuksiin. Osaran mukaan (Ilvesviita 2005, 245) mies metsästää, koska perityt vaistot johdattavat hänet eräpoluille. Kivilinna (1939, 19 Ilvesviidan 2005, 245 mukaan) liittyy metsästyksen miehen biologisiin ominaisuuksiin. “Riistanpyynti on mennyt ihmisille veriin, eikä näy kulttuurin voittokulunkaan mukana sieltä hevillä pois häipyvän“.

Metsästyksen pidettiin yhtenä niistä miehisen toiminnan muodoista, jonka harjoittamisen katsottiin saattavan ihmisen aidoimpaan yhteyteen luonnon kanssa, jossa aitous syntyi juuri välittömästä kosketuksesta luontoon. Metsästyksen julkisuuden kollektiivisessa tietoisuudessa metsästyksen olemassaolon itsestäänselvyyttä voidaan pitää kulttuurisena esisopimuksena, joka toimi yhtenä yhteisen ymmärryksen ja kommunikaation välikkappaleena. Kulttuuriseen yhteisöön sosiaalistuessaan yksilö “kasvaa mieheksi“ sellaisten instituutioiden, puhetapojen ja käytäntöjen puitteissa, joiden sisällä maskuliinisuutta pidetään yleisesti riippumattomana persoonallisista tekijöistä (Ilvesviita 2005, 246). Metsästyksen oikeuttamisen argumentiksi ja metsästyksen harjoittamisen

yhdeksi tärkeäksi ideologiseksi perusteluksi muodostettiin miehen henkinen sivistäminen ja kasvattaminen. (emt.126)

Bergman Sucksdorff (1977, 7) naispuolisena metsästäjänä on kirjoittanut kohdanneensa paljon hämmästyä erityisesti naisten taholta. “Kuinka voit metsästää...sinä joka olet nainen?” Hän kertoo vastanneensa, ettei se niin vaikeaa ole, tähtää vaan kunnolla ja sitten laukaisee.

Vaikka naismetsästäjien määrä on suuressa kasvussa, metsästäystä pidetään edelleen hyvin miehisenä harrastuksena. Naiset ovat kuitenkin yhä vahvemmin mukana metsästyksessä ja sitä pidetään positiivisena asiana (Tamminen 2004, 18). Kuitenkin jos mietitään ja kiinnitetään huomio jonkin tekemisen ja toiminnon rutiininomaisesta poikkeavaan, siihen liittyy aina moraalisesti ladattuja ja kiistanalaisia asioita (Alasuutari 1994, 36). Naisten osallistuminen metsästykseseen on perinteistä poikkeavaa, ja siihen välittyy väistämättä kiistanalaisia ja jopa moraalisesti ladattuja kysymyksiä.

6. JAHTIKAVERIT

6.1 Järjestäytyneen ja institutionalisoituneen metsästyksen ja metsästysseuratoiminnan syntyvaiheita

Suomen ja suomalaisten historiaan eränkäynti liittyi tiiviimmin kuin minkään muun maanosamme maan ja kansakunnan vuosisatojen ja vuosikymmenien takaiseen menneisyyteen. Järjestäytyneen metsästyksen katsotaan kuitenkin varsinaisesti alkaneen vasta 1800-luvun puolenvälin jälkeen ensimmäisten metsästysseurojen perustamisen myötä. Tämä ei kuitenkaan tarkoita sitä, etteivätkö jo esi-isämme olisi metsästäneet tarvittaessa yhdessä. Entisajan metsästäjäryhmien suuruus vaihteli kyläkunnan käsittävistä joukoista kahden tai useamman miehen muodostamiin ryhmiin, joita voidaan nimittää kumppanuuskunniksi. Tällaisia metsästäjäryhmiä ei kuitenkaan voida pitää metsästysseurojen varhaisasteena, sillä ryhmät muodostettiin pelkästään saaliin pyytämistä varten, eikä niillä ollut minkäänlaisia aatteellisia tarkoituksia. (Kairikko 1991, 9)

Kun metsästystä kuvaamaan kehittyi erityinen sanavarasto, niin tämä tieto toimii myös jo itsessään kanavoivana ja kontrolloivana voimana, kyseessä olevan käyttäytymisalueen muotoutumisen elementtinä. Kun metsästysinstituutio vähitellen muotoutuu, sama tieto toimii sen empiirisesti todennettavissa olevana kuvauksena. Näin muodostuu erityinen metsästyksen "tiede", joka vastaa metsästyksen objektiivista todellisuutta. Tämä todellisuus muovaa yksilöä, ja se tuottaa tietynlaisen henkilön, eli metsästäjän. Tämä metsästäjän identiteetti ja elämä metsästäjänä ovat mielekkäitä ainoastaan tuon kaiken tiedon kokonaan tai osittain jäsentämässä maailmassa. (Berger & Luckmann 1994, 80) Tuo maailma voi olla metsästysyhteisö, tai osa yhteiskuntaa jossa metsästäjät pitävät yllä harrastustaan yhteisessä todellisuudessa.

Koko järjestäytyneen metsästyksen "mieli" lepää siinä, että siitä muodostettiin urheilulaji, jonka harjoittaminen tuli vaatimaan aivan uudenlaisen suhteen luontoon ja erityisesti eläimeen. Ihmisen ja eläimen suhteen asettuminen tähän urheilun kontekstiin edellytti metsästykseltä uusia normeja ja eettisiä käyttäytymisnormeja, jotta toimintaa voitiin perustella ja jotta se saavuttaisi yleisesti yhteiskunnallisen hyväksynnän. (Ilvesviita 2005,

99) Urheilulaji tai urheilumetsästys - sanojen käyttö vaatisi mielestäni kuitenkin lähempää tarkastelua, enkä käyttäisi niitä mielelläni monien siteeraamieni kirjoittajien tapaan. Vaatii jo aivan oman tarkastelunsa, voidaanko suomalaisen metsästyksen yhteydessä yleensä puhua minkäänlaisesta urheilusta. Mutta asiassa on kuitenkin olennaisinta se, että metsästyksen muuttuneen luonteen synnyttämä uudenlainen suhde luontoon ja eläimeen vaatii järjestäytyneisyyttä saavuttaakseen hyväksyntää yhteiskunnan taholta.

Ensimmäisten metsästysseurojen perustamiseen vaikuttivat monetkin tekijät. Aatteelliselle pohjalle rakentuvia metsästysseuroja olisi kuitenkin tuskin perustettu, jollei yhteiskuntakehityksen myötä olisi syntynyt kansalaisryhmiä, joille metsästyksen tuotolla ei ollut ansiomielessä taikka ravinnonlähteenä suurtakaan merkitystä. Nämä ryhmät saivat vaikutteita ulkomailta ja näkivät riistan varana, josta oli mahdollisuus saada oikein hoidettuna kansantaloudellista tuottoa (Kairikko 1991, 10). Ensimmäisten seurojen perustajat oivalsivat myös, että metsästys voi olla yhteisiin päämääriin pyrkivien luonnossa viihtyvien ihmisten monipuolinen harrastus.

Metsästyksellä on ollut mahdollisuus instituutioitua ainoastaan metsästyksen viittaavan, sosiaalisesti tuotetun ja objektivoidun tiedon välityksellä. Näin metsästäminen ja metsästäjänä olemisen merkitsevät olemista kaiken olemassa olevan tiedon määrittämässä ja kontrolloimassa sosiaalisessa maailmassa. (Berger & Luckmann 1994, 80–81)

Suomessa järjestäytyneen metsästyksen voidaan katsoa alkaneen vuonna 1865, jolloin perustettiin ensimmäinen koko maata toimialueenaan pitävä metsästysseura, Suomen Metsästysyhdistys (Finska Jagtföreningen). Tällöin lähinnä ruotsinkielistä säätyläistöä edustavien herrasmetsästäjien toimesta ryhdyttiin ottamaan ensimmäisiä askelia koko maan kattavan metsästyspolitiikan luomisessa. (Ilvesviita 2005, 104)

Metsästyksen järjestäytymisen taustalla vaikutti pitkälti ajan yhteiskunnallinen kehitys, kaupungistuminen ja vapaa-ajan lisääntyminen määrättyillä yhteiskuntaryhmillä. Lähinnä ylempiä yhteiskuntaluokkia edustaville kansalaisille metsästyksen tuotolla ei enää yksilötaloudellisessa mielessäkään ollut mainittavaa merkitystä ravinnon- tai ansionlähteenä. (Kairikko 1991, 10) Ulkomailta saatujen vaikutteiden valossa riista ruvettiin näkemään luonnonvarana, joka oikein hoidettuna tuottaisi mahdollisuuden kansantaloudellisen tuoton lisäämiseen. Järjestäytyneen metsästyksen alkuaikoina

vallinneet sekavat metsästysolot eivät tyydyttäneet yhdistyksen perustajia. Yhä lisääntyvä metsävarojen hyödyntäminen muutti riistan elinympäristöjä pienialaisemmiksi ja epäedullisemmiksi, kun samaan aikaan riistaan kohdistuva metsästyspaine kuitenkin väestönkasvusta johtuen lisääntyi. (Ilvesviita 2005, 104)

Metsästyksen järjestäytyminen merkitsi suomalaisen metsästyksen harjoittamisen organisoimista ja metsästykseseen liittyvien käytäntöjen haltuun ottoa valtiollisen ohjauksen alaiseksi. Suomen Metsästysyhdistyksen tarkoituksena oli toimia valtakunnallisena metsästyksen kehittäjänä ja ohjaajana. Yhdistystä voidaankin pitää luonteeltaan tyypillisenä välitysorganisaationa tai puolivirallisena valtion jatkeena. Alapuron ja Steniuksen mukaan (Ilvesviita, 2005, 104) välitysorganisaatioiden tehtäväksi useilla sosiaalisen yhdistystoiminnan alueilla muodostui yleisen edun arvioijina sekä kohottavina ja välittävinä auktoriteetteina toimiminen.

Kairikon (1991, 48) mukaan myös kaupungeista löytyi liike- ja virkamiehiä, jotka metsästysaikana lähtivät lauantai-iltaisina riistanpyyntiin maaseudulle. Näihin jahtiretkiin liittyi usein illanvietto tutun talonpojan tuvassa. Moni tällainen epävirallinen metsästäjäryhmä kehittyi aikaa myöten metsästysseuraksi, joten ryhmät olivat monesti eräänlainen järjestäytyneen metsästysseuratoiminnan esivaihe.

Emämaan valtaapitävien suhtautuminen suuriruhtinaskuntamme suomalaiseen metsästykseseen vaihteli aikojen kuluessa suuresti. Välillä metsästäjien taitojen kohottamisella katsottiin olevan jopa maanpuolustuksellista merkitystä. Välillä metsästäjäryhmien tiiviiseen yhteydenpitoon uskottiin liittyvän pyrkimyksiä irrottautua keisarikunnan yhteydestä. (Kairikko 2006, 15–16)

1900-luvun alkaessa Suomessa oli noin 70 rekisteröityä metsästysseuraa. Osa niistä oli suuria lääninseuroja, osa paikallisia metsästysyhdistyksiä. Valtaseura oli kuitenkin Suomen Metsästysyhdistys, joka oli siis vuonna 1865 saanut senaatin hyväksynnän toiminnalleen. (Kairikko 2006, 16)

Kehittyvä metsästykseläisyyspolitiikka piti sisällään tavoitteita ja keinoja, joilla metsästykseseen liittyviä kysymyksiä pyrittiin hoitamaan. (Ilvesviita, 2005, 105) Tavoitteita tulivat määrittämään metsästyksen julkisuutta edustavien hallitsevien asiantuntijoiden näkemykset

siitä, mitä metsästys on ja millä tavalla metsästys voidaan oikeuttaa, millainen metsästäjän tulee olla ja millaisen tulee olla suhde eläimeen - sekä riistaan että petoihin - ja muuhun luontoon.

Ilvesviidan (2005, 113) mukaan Metsästysyhdistyksen kokoavaa roolia metsästyksen hoidon kehittäjänä voidaan pitää merkittävänä, koska juuri tuolloin luotiin pohja ja perusta suomalaiselle metsästysinstituutiolle ja metsästykselliselle ideologialle. Vielä tänäkin päivänä nuo ideologiset periaatteet ovat monin paikoin pitäviä metsästyspolitiikassa. Metsästysyhdistyksen alkuvaiheen tehtävänä oli metsästyslain tunnetuksi tekeminen kansalaisten keskuudessa.

Suomen Metsästysyhdistyksen ja muiden metsästysseurojen toiminnan kantava voima oli sen aatteellisuudessa. Vaikka ampumaurheilu ja ampumakilpailut merkitsivät yhtä olennaista elementtiä seuratoiminnassa sekä sosiaalisen kiinteyden ylläpitäjänä, ei metsästystoimintaa voitu rakentaa vain sen varaan. Erityisesti suomalaisuusliikkeen toiveena oli, että metsästysseurat ottaisivat huolehtiakseen talonpoikien puolustuskyvyn ja ampumataidon parantamisesta (Ilvesviita 2005, 123).

6.2 Metsästäjien järjestäytyneisyys

Metsästyslaissa todetaan, että metsästystä ja riistanhoitoa koskevia asioita hoitavat valtion viranomaisten lisäksi metsästäjien omatoimisuuteen perustuvat Metsästäjien keskusjärjestö, riistanhoitopiirit ja riistanhoitoyhdistykset. (ML 56 §)

Metsästystä ja riistanhoitoa koskevia asioita hoitavat lisäksi metsästysseurat ja vapaaehtoiseen jäsenyyteen perustuvat valtakunnalliset metsästäjäjärjestöt. Metsästys- ja riistanhoitotoimen ylin johto ja myös valvonta kuuluvat maa- ja metsätalousministeriölle. (ML 56 §)

6.2.1 Metsästäjäliitto

Vuonna 1900 pidetyssä kokouksessa esitettiin ensimmäisen kerran ajatus valtakunnallisen kattojärjestön perustamisesta. Se toteutettiin kuitenkin vasta vuonna 1921, jolloin suurimpien silloisten metsästysseurojen edustajat tekivät päätöksen Suomen Yleinen Metsästäjäliitto - Finlands Allmänna Jägarförbund ry. nimisen järjestön perustamisesta. Nimestä jätettiin pois yleinen ja allmänna sanat vuonna 1957.

Vuoden 1962 metsästyslakiin tuli uusi säädös keskusjärjestön perustamisesta, ja Metsästäjäliitossa oli kuviteltu, että säädöskohta merkitsee sitä, että ko. keskusorganisaationa tulee jatkossa toimimaan Metsästäjäliitto. Lain ollessa eduskuntakäsittelyn loppusuoralla kävi kuitenkin selväksi, että näin ei tule tapahtumaan, vaan maahamme perustetaan aivan uusi valtakunnallinen metsästysjärjestö. Metsästäjäliiton hallitus oli vakuuttunut siitä, että liitolla ei ole jatkossa enää toimintaedellytyksiä. Se kuitenkin säilyi uuden lakisääteisen Metsästäjien Keskusjärjestön rinnalla. Metsästysseuroja Suomen Metsästäjäliitolla on jäsenenä yli 2 500 ja henkilöjäseniä yli 147 000.
(<http://www.metsastajaliitto.fi/index>)

6.2.2 Metsästäjien keskusjärjestö

Metsästäjien Keskusjärjestön tehtävänä on turvata metsästyksen jatkuvuus kestävän käytön periaatteiden mukaisesti ja edistää tarkoituksenmukaista metsästystä ja riistanhoitoa. Tässä tarkoituksessa Metsästäjien Keskusjärjestö jakaa alaa koskevaa tietoutta, antaa koulutusta, ohjaa riistakantojen verotusta, suorittaa riistanhoitokokeiluja ja pitää yhteyttä eri sidosryhmiin.

Metsästäjien Keskusjärjestö perustettiin vuonna 1962 metsästyslailla. Metsästyslaissa määriteltiin metsästyksen viranomaiset ja muut metsästyks- ja riistanhoitoasioita edistävät tahot. Näihin kuuluivat metsästäjien omatoimisuuteen perustuva Metsästäjien Keskusjärjestö, riistanhoitopiirit ja riistanhoitoyhdistykset. Myös Metsästäjien

Keskusjärjestön (MKJ:n) tehtävät ja rahoitus sekä organisaatio ja hallinto määritellään metsästyslaissa ja metsästysasetuksissa.

6.2.3 Riistanhoitopiirit

Metsästäjäorganisaation paikallisaluetasolla toimiva yksikkö on riistanhoitopiiri. Piirien lukumäärä on 15 ja niiden toiminta-alueet määrätään asetuksella. Alueellisesti ne vastaavat suunnilleen vanhaa läänijakoa. Riistanhoitopiirin toimintaa johtaa riistapäällikkö ja hänellä on myös apunaan useimmissa piireissä riistanhoidonneuvoja. Piirit ovat Metsästäjien Keskusjärjestön valvonnan ja ohjauksen alaisia. (http://www.riista.fi/?mag_nr=10)

Kuvio 2. Riistanhoitopiirit Suomessa

Lähde: <http://www.riista.fi>

Riistanhoitopiirien tehtävänä on suorittaa metsästystä ja riistanhoitoa koskevaa koulutusta ja neuvontaa, sekä edistää ja avustaa riistanhoitoa. Piirien tehtävänä on myös valvoa ja ohjata riistanhoitoyhdistysten toimintaa. Maa- ja metsätalousministeriö tai Metsästäjien

Keskusjärjestö voivat myös velvoittaa piirejä suorittamaan muita niiden määrittämiä tehtäviä. (ML 60 §)

6.2.4 Riistanhoitoyhdistykset

Riistanhoitoyhdistyksen toiminta-alue on yleensä kunnan alue, mutta kunnallisesta jaotuksesta voidaan poiketa, jos tämä on paikkakunnan olojen vuoksi tarkoituksenmukaista. Myös riistanhoitoyhdistyksen tehtävänä on suorittaa metsästystä ja riistanhoitoa koskevaa koulutusta ja neuvontaa, edistää riistanhoitoa sekä suorittaa metsästyksen valvontaa. Riistanhoitomaksun suorittanut henkilö on yleensä sen riistanhoitoyhdistyksen jäsen, jonka toiminta-alueeseen kuuluvassa kunnassa hänellä on kotipaikka. Henkilö voi samanaikaisesti olla vain yhden riistanhoitoyhdistyksen jäsen, tai olla kuulumatta siihen lainkaan. Riistanhoitoyhdistyksen jäsenyys lakkaa, jos riistanhoitomaksua ei suoriteta, tai jos henkilö määrätään metsästyskieltoon. (ML 63 §, 64 §)

6.2.5 Metsästysseurat

Sotien jälkeen alkanut metsästysseurojen perustamisinto ei laantunut vielä 1900 - luvun jälkipuoliskollakaan. Metsästysseuroja merkittiin yhdistysrekisteriin niin runsaasti, että uuden vuosituhannen alkaessa aktiivisesti toimivia metsästysyhdistyksiä oli noin neljä tuhatta. (Kairikko 2006, 22)

Metsästysseuroissa on käytössä useita eri sääntöpohjia ja mm. toimintamalleja siinä, miten seurat ottavat uusia jäseniä. Jotkut seurat ottavat vain maanomistajia tai heidän perheenjäseniään, joillakin jäsenpolitiikka perustuu väljempään harkintaan ja henkilöiden tuntemukseen. Lähes poikkeuksetta kuitenkin seuran toiminta-alueella maataomistavat henkilöt otetaan jäseniksi. Suomen riistatalous rakentuu keskeisesti juuri metsästysseurojen ja - seurueiden sekä niiden jäsenten ja heidän toimintansa varaan. (<http://www.mtk.fi/mtk/ajankohtaista/tiedotteet/tiedotteet2005>)

Siisiäisen mukaan yhdistykset ovat syntyneet yksilöiden välisten vuorovaikutusprosessien tuloksena, ja ne voidaan nähdä kollektiivisen toiminnan organisoituneina muotoina.

Yhdistys on standardimääritelmän mukaan organisoitu ihmisryhmä, joka on muodostettu sen jäsenten yhteisten intressien edistämiseksi ja sen toiminta perustuu vapaaehtoisuuteen.

Yhdistyksen toiminta ei saa olla pääasiallisesti suuntautunut voiton hankintaan. (Siisiäinen 1992, 88–89)

Yhdistyksen funktioita tarkasteltaessa kokonaisyhteiskunnan sekä yksilöjäsenten tasolla, voidaan ne jaotella sekä ilmi-, että piilofunktioihin. Ilmifunktio tarkoittaa jonkin toiminnan tiedostettua tai lausuttua tehtävää, esimerkiksi yhdistysten julkilausumat säännöt.

Piilofunktio tarkoittaa yhdistysten tehtäviä tai merkityksiä, joita yhdistyksillä on julkilausuttujen tavoitteiden lisäksi. (Siisiäinen 1996, 19)

Metsästysoikeus kuuluu Suomessa pääsääntöisesti maanomistajalle. Maanomistaja voi kuitenkin vuokrata metsästysoikeutensa toiselle, ja maassamme vuokraajina ovat yleensä juuri yksittäisten metsästäjien muodostamat yhteenliittymät eli metsästysseurat ja metsästysyhdistykset. Metsästysseurat huolehtivat paikallisella tasolla alueensa metsästyksen käytännön järjestelyistä, riistanhoidosta ja riistakantojen laskennoista.

Metsästysseurojen toiminnassa on selvästi havaittavissa myös piilofunktioiden olemassaolo. Vaikka varsinaisissa seuran julkilausutuissa säännöissä ei mainita esimerkiksi riistalaskentoja tai peijaistoimintaa, on niillä ilmeinen yhteiskunnallinen ja sosiaalinen merkitys. Rossin, Petersonin ja Durkheimin (Siisiäinen 1992, 90) mukaan `yhdistymisellä` on yleensä aina ollut myös symbolisen samaistumisen funktio. Näin sosiaalisia yhteenliittymiä on käytetty symbolien välittämien kollektiivisten identiteettien tuottamiseen, esimerkiksi oman yhteisön erottamiseen ulkopuolisista.

7. JAHDIN VASTUSTAJAT JA KANNATTAJAT

7.1 Metsästyksen kritiikistä

Metsästyksen yhdistetään tänäkin päivänä metsästäjä - keräilijäkulttuureihin liitetty ajatus metsästyksestä ihmisten ja eläinten välisenä tasa-arvoisena yhteisönä, jossa osapuolten välillä vallitsee keskinäinen arvostus ja riippuvuus. Voidaanko nyky-yhteiskunnassa harjoitettua pääosin urheilu- ja harrastusluonteista metsästystä kuvata samana ilmiönä kuin pyyntikulttuurin ravinnon ja raaka-aineiden hankintaa?

Tuomivaara (2003, 105) siteeraa Cartmilliä ja toteaa, että metsästyksessä on kyse kulttuurin ja luonnon aseellisesta konfrontaatiosta, eräänlaisesta ihmisyyden erämaata vastaan julistamasta sodasta. Metsästystä onkin usein verrattu sodankäyntiin. Cartmillin mukaan metsästyksen merkitys niin kreikkalaisessa mytologiassa kuin modernissa länsimaisessa ihmisen alkuperää koskevassa ajattelussa on huomattava, koska metsästyksessä sijaitsee inhimillisen järjestyksen ja eläimellisen villiyden rajalla. Metsästyksessä merkitsee inhimillisen maailman rajan, ja korostaa ihmisen valtaa suhteessa muuhun luontoon. (em. 2003, 105)

Fiddesin mukaan (Tuomivaara 2003, 105) metsästyksen ja muun eläinten tappamisen symbolimerkitysten eroista kertoo, että metsästyksen tuloksena tapettujen eläinten ruhojen esittely koetaan kunniakkaana. Kuolleiden eläinten vierellä poseerataan taideteoksia ja valokuvia varten, saaliita täytetään ja niiden taljoja levitetään lattialle. Sen sijaan maanviljelijän tappaman porsaan pään esittelyä pidettäisiin epäsuotavana, jopa irvokkaana, samoin kuin kuolleiden kotieläinten täyttämistä.

Suomessa metsästysjulkisuuden valistustyö oli aikaisemmissa vaiheissa kohdistunut ensisijaisesti metsästäjäkuntaan, mutta yhteiskunnallisen huomion kiinnittyminen metsästyksen ja riistanhoidon harjoittamiseen jo 1960-luvulla korosti myös suurelle yleisölle suunnatun tiedotuksen merkitystä. Metsästysjulkisuus koki, että erityisesti media toi metsästyksen liittyvät asiat esille joko epäoikeudenmukaisella, tarkoitushakuisella tai suorastaan perättömällä tavalla. (Ilvesviita 2005, 323)

Ilvesviidan (2005, 324) mukaan metsästys oli erityisesti 1980-luvulla median kiinnostuksen kohteena ja usein negatiivisessa sävyssä. Eläimiin kohdistunut yhä kasvava kiinnostus, luonnonsuojelullinen ajanhenki, yksittäisten metsästäjien metsästysrikkeet, hirvipolitiikka ja monet muut seikat olivat sysäyksenä sille, että metsästyksen liittyvät kysymykset saivat runsaasti palstatilaa. Myös metsästyksen toimintatapa joka perustui matalaan viestinnälliseen profiiliin, oli omiaan aiheuttamaan sen, että joidenkin muiden mielipiteet tai ajatukset saattoivat muovata metsästyksen todellisuuden kokonaan toisenlaiseksi kuin mitä se itse asiassa oli. Havaittiin, että julkisuuden kuva metsästyksestä, riistasta ja metsästysoloista ylipäättään muodostui pitkälti pirstaleisesta ja monista lähteistä peräisin olevista tiedoista. Tätä "tiedonpalasista" koottua todellisuutta pidettiin pääasiallisesti mielipiteisiin ja fiktiivisiin tietoihin perustuvana ja sen koettiin vääristävän todellista ja faktuaalista metsästystä. Keskeinen osa julkisuuden kritiikistä metsästyksiä kohtaan kohdistui eläinten tappamiseen, joka aina herättää kansalaisten mielenkiintoa. Metsästys profiloitui pitkälle juuri eläinten tappamiseksi, joka jätti varjoonsa muut metsästyksen elementit. Metsästysjulkisuus koki tällaisen määrittelyn epäoikeudenmukaisena mustamaalauksena ja tosiasioiden vääristelyä. (em. 2005, 324)

Metsästäjä lehden (1986:3, 7) artikkelissa ihmetellään kuinka metsästyksen vastustajat haluavat ikään kuin kieltää tappamisen olemassaolon, vaikka koko tapahtuman pitäisi olla mitä jokapäiväisin asia. Mistä metsästyksen vastustajat kuvittelevat joulukinkkinsa tai saunamakkaransa tulevan?

Kingin mukaan filosofisessa mielessä metsästyksen moraalista oikeutusta voidaan tarkastella esimerkiksi primitivismiin, luontosuhteidemme tai ekofeminismin (yhtäläisyyksiä ihmisten keskinäisissä alistussuhteissa ja eläinten ja luonnon hyväksikäytössä) näkökulmasta ja päätyä johtopäätökseen, jonka mukaan urheilumetsästyksellä ei ole minkäänlaista moraalista oikeutusta nyky-yhteiskunnassa. Toisaalta tällä tavoin ymmärrettynä ekofeministinen kritiikki ja näkökulma ovat immuuneja sille haasteelle, että myös jotkut naiset metsästävät. (King 1995, 84) Vaikka useissa suomalaisissa metsästysaiheisissa kirjoissakin puhutaan urheilumetsästyksestä, tuon sanan käyttöä voidaan kritisoida. Urheilumetsästys sanan käyttö saattaa antaa vääristyneen kuvan metsästyksen käytännöistä, ja sanaa on alun perin alettu käyttää tekemään eroa elantometsästyksen ja vapaaehtoisen metsästyksen.

80-luvun negatiivisävyisen mediajulkisuuden jälkeen metsästyksestä on kirjoitettu paljon asiantuntevammin, ja esimerkiksi Metsästäjien keskusjärjestön Taloustutkimuksella (2004) teettämän kyselyn mukaan jo yli puolet suomalaisista suhtautuu metsästyksen melko tai erittäin myönteisesti. Saman tutkimuksen mukaan melko tai erittäin kielteisesti metsästyksen suhtautuu joka kuudes. Samaan tutkimukseen haastatelluista 13 prosentilla oli jotain omakohtaista kokemusta metsästämisestä. Tutkimuksen mukaan suhtautuminen metsästyksen on muuttunut paljon myönteisemmäksi, kun tuloksia verrataan vuosina 1986 ja 1994 tehtyihin kyselyihin. (Taloustutkimus, 2004)

7.2 Metsästyksen oikeutuksesta

Metsästyks on merkittävää, sillä se säätelee monia riistakantoja, joiden luontainen säätely ei nykyisessä rajusti muuttuneessa ympäristössä enää toimi. Ihmisen vaikutus, joka ulottuu miltei kaikkialle, on horjuttanut luonnossa tapahtuvaa vuorovaikutusta ja riistakantojen tasapainoa. Niinpä olisi erittäin epäeettistä vain katsoa ja odottaa, että luontoäiti hoitaa kaiken parhain päin. Siihen se ei valitettavasti enää pysty, ei ainakaan, jos parhain päin tarkoittaa lajirunsausta, monimuotoista luontoa ja kaikkien eläinten suuria kantoja. (Christoffersson 2007, 14–15)

Kaikki luonnosta kiinnostuneet ryhmät yhtyvät siihen ajatukseen, että meidän on sekä itsemme, että tulevien sukupolvien vuoksi parhaamme mukaan suojeltava luontoa riistolta ja varottava muutenkin vaikuttamasta siihen liikaa. Maa- ja metsätalouden ja liikenneturvallisuuden edut eivät tosin aina ole helposti yhdistettävissä suuren yleisön ja luonnonsuojelijoiden vaatimukseen rikkaasta ja monimuotoisesta luonnosta, joka on kaikkien käytettävissä. (Christoffersson, 2007, 16) Useimmiten joudutaankin tekemään kompromisseja. Silloin taloudelliset näkökohdat nousevat helposti hallitseviksi, sillä luonnon merkitystä samoilijoille, sienestäjille, marjastajille, lintujen tarkkailijoille ja muille metsää ilmaiseksi hyödyntäville on vaikea arvioida selvänä rahana. Metsästäjät poikkeavat metsän muista käyttäjistä sikäli, että he maksavat maanomistajille vuokria ja lunastavat maksullisen metsästyskortin. (em. 2007, 16)

Vaikka metsästys verottaa riistakantoja, sen nettotulos on riistatiheyden kasvu ja luonnon monimuotoisuuden lisääntyminen, koska metsästäjät huolehtivat riistaeläinten elinympäristöjen parantamisesta ja riistanhoidosta.

Ei voi myöskään unohtaa metsästäjien suurta vapaaehtoista panosta liikenteessä vahingoittuneiden eläinten löytämiseksi. Monet lähtevät korvauksetta koirineen yön selkään auttaakseen poliisia kolarieläimen jäljittämiseksi, jotta eläimen kärsimystä voitaisiin lyhentää. Näin yhteiskunta säästää vuosittain merkittäviä summia. (Christoffersson 2007,16) Tähän asiaan ovat myös haastateltavat kiinnittäneet huomiota. Metsästäjät tekevät yhteiskunnallisesti merkittävää vapaaehtoista jäljitystyötä usein juuri aamuyön tunteina.

Joka vuos on joku kolari, ja sitten niitä lähtee ja niitten kolarihervien perään lähtöjä tulee vähintään kymmenen. Ja semmosia et niistä ei sitten saada mitään. Täällä on organisoitu niin että hälytyskeskuksella on nimet jo ennestään et kelle ne soittaa. Riippuu millä alueella se kolari on. Sitten se kelle soitetaan niin kerää sitten tarvittavia apujoukkoja et ketä sattuu saamaan. Riippuu vähän vuorokauden ajasta.....on meillä jonkinlainen vakiorokka.....ne jotka siinä hälytysrenkaassa on niin sanoo, et se on yleensä 2 ja 4 välillä aamuyöstä kesällä kun se hälytys tulee.....Viimeks jäljestettiin yhtä ja ei sitä sitte saatu...ja sitten hirvijahdissa naapuriseurauksen porukka ampu semmosen jolta oli sarvi poikki. Siitä tiedettiin et se oli todennäköisesti se, vaikka automiehen mukaan se oli 10-piikkinen. Todellisuudessa se oli nelipiikkinen.

Haastateltava kertoi asiasta kysyttäessä riistanhoidollisista toimenpiteistä. Hän piti erityisen tärkeänä toimenpiteenä juuri haavoittuneen eläimen lopettamiseen tähtäävää toimintaa. Yön selkään lähdetään pyyteettömästi, kunhan eläimen kärsimykset saadaan lopetettua. Aina siinä ei kuitenkaan onnistuta, mutta hän piti yhteiskunnallisesti erittäin merkittävänä tällaista metsästäjien vapaaehtoista toimintaa.

Yksi haastateltavista kertoi keskustelleensa metsästyksen eettisyydestä ja oikeutuksesta tuttaviensa kanssa ja kertoi omasta kannastaan ja riistan arvostuksesta:

Olen paljon keskustellut asiasta, mutta kun ollaan puhuttu metsästyksen eettisyydestä niin hekään eivät (metsästyksen vastustajat) kiellä sitä että se on eettisempää kuin tuotantoeläinten tappaminen. Osa turkisten vastustajistahan hyväksyy villiriistan turkikset, koska niillä on ollut vapaa elämä ja niillä on mahdollisuus tulla saaliiksi tai ei. Semmoselle ihmiselle joka ei hyväksy minkään eläimen tappamista, niin semmoselle on kyllä paha perustella metsästystä. Koen että sillä on ollu arvokas elämä kun se on saanu olla villi ja vapaa ja sitten kun se tulee saaliiksi niin se pitää hoitaa tietyllä tavalla tehokkaasti ja siististi. Jos tulee haavoittunut niin sen eteen tehdään hirvittävästi töitä. Saatetaan tuntikaupallakin mennä jonkun riekon perässä jos tiedetään että se on vaivanen. Se kuuluu siihen. Riistaa pitää arvostaa oli se saaliin koko mikä tahansa. Jos lihaa yleensä halutaan syödä, niin oman vaivan ja koiran koulutuksen vaivan kautta.... niin sitä kyllä sitte arvostaa.

Metsästyksen vastustajat puhuvat metsästäjien toiminnan raakuudesta. Metsästys profiloituu metsästyksen vastustajien puheissa pitkälle juuri eläinten raakaksi tappamiseksi, julmuudeksi eläintä kohtaan. Metsästäjien tuottamissa diskursseissa kuitenkin välittyy kunnioitus ja arvostus eläintä ja luontoa kohtaan. Puheissa korostuu kuinka metsästäjillä on tietynlainen käytäntösuhde riistan arvostukseen. Myös ruokaan ja ravintoon liittyvissä diskursseissa korostetaan eettisiä arvoja. Jos riistan hyödyntäminen ravinnoksi koetaan vajavaiseksi, metsästys jätetään mieluummin suorittamatta kuin valmistetaan ruokaa joka ei miellytä.

Vesilintuja mä en oo metästänny ollenkaan Joskus nuorempänä metästin mut mä totesin et mä en yksinkertaisesti osaa laittaa sitä ruuaks. Mä en osaa sorsaa laittaa millään tavalla niin se loppu...

8. METSÄN ÄÄNIÄ

8.1 Pedot metsästäjien “kilpailijoina”

Metsästyksen oikeuttamisessa eri aikoina käytetyissä argumenteissa heijastuu ihmisen ja luonnon välisen suhteen yhteiskunnallinen ilmapiiri ja ajan sosiaalinen mielenlaatu. Vielä sata vuotta sitten yhteiskunnassa esimerkiksi toivottiin, että metsästyksen avulla päästään lopullisesti, ja keinoja kaihtamatta, eroon luonnon suurina erehdyksinä pidetyistä suurpedoista. Petojen metsästyksen perustelu nousi niiden vahingollisuudesta sekä luonnolle että ihmiselle ja valtio vastasi maa- ja riistatalouden vaatimuksiin säätämällä lait, jotka oikeuttivat petojen hävittämiseen. Nykyisin suojelustatuksen omaavien suurpetojen asemaa pyritään monin tavoin turvaamaan lainsäädännön ja erilaisten kansainvälisten sopimusten avulla. (Ilvesviita 2005, 343)

TV:n uutislähetys 10.3.2008 uutisoi, kuinka lisääntynyt susien määrä rajoittaa ja vaikeuttaa lasten sosiaalista toimintaa. Monenlaiset yhteiset harrastukset ja toiminnot on jätettävä väliin oman turvallisuuden takaamiseksi. Muita yhteiskunnallisia vaikutuksia ovat esimerkiksi koulukyytien järjestämisen välttämättömyys lyhyillekin koulumatkoille susivaaran vuoksi.

Ederin (1996, 87–88) mukaan pedot horjuttavat luonnollisella käyttäytymisellään eläimen ja ihmisen suhteen välistä rajaa. Ihminen pitää etuoikeutenaan hallita luontoa ja ympäristöä. Kun petojen käyttäytyminen on paljolti samankaltaista ihmisen käyttäytymisen kanssa, petoeläimille syntyy yhteiskuntaan erityisasema. Ederin mukaan petoeläimet on aina mielletty ihmisen kilpailijaksi, ja niiden tappaminen edellyttää vahvaa yhteiskunnallista kontrollia. Samaan problematiikkaan liittyy se, että petoeläimiä pidetään ravintotabuina (culinary morality).

Ilvesviidan (2005, 77) mukaan petoeläimet on kautta metsästyksen historian mielletty ihmisen kilpailijoiksi ja juuri tähän liittyy petojen asemassa ilmenevä ristiriitaisuus. Pedot tavoittelevat samaa riistaa kuin ihminen. Samaan aikaan petoeläimet myös konstruoidaan

riistan viholliseksi. Toisaalta niiden asema luonnon tasapainon ylläpitäjänä ja pelkästään niiden olemassaolo koetaan nykyisin tärkeäksi.

Pahin niitti mikä nyt suurpetojen metsästyksen, kansalliseen järkevään metsästyksen, lainsäädännön ja kulttuurin pitämisessä on siinä EU:hun liittymisessä. Kaikkein pahin moka mikä oli, oli se että annettiin ohjat sille. Lainsäädännöstä ois voinu neuvotella kansallisesti. Virkamiehillä on vielä isompi herran pelko.....Maakunnissa ei ymmärretä sitä ollenkaan koska siinä ei oo logiikkaa... Kun ajatellaan suurpetojen tilannetta ja metsästyksiä Suomessa ja jossain Luxemburgissaei siellä ihmiset tajua että Suomi on oikeasti erämaa. Sama lainsäädäntö ja direktiivit pätee. Silloin olis ehdottomasti pitänyt rajata se (petojen kaatoluvat) omaan kansalliseen päätöksentekoon....niin kuin virolaiset teki. Virossa ne metsästävä susia omien kansallisten kiintiöitten mukaan ja niillä ei ole mitään ongelmia siellä. Ne ties meistä että mitä on edessä jos sitä ei tehdä näin.

Tietty häpeä pitäis käydä että se kaikkein kovin kritiikki jäis pois. Toivottavasti ihmisille ei käy pahasti. Ministeriölle koirien tappaminen ei ole syy saada suden kaatolupaa. Siellä haettiin kolmea lisälupaa....kun Ruokolahdellakin ovat tappaneet jo 25 koiraa, metsästykskoiria nimenomaan. Ne vaan sanoo että laittakaa koirat sisälle. Kyllähän siellä ihmiset on reagoineet niin että ne kuletaa lapsensa autolla.....Paljon helpompaa yleisen mielipiteen kannalta ...Ääriliikkethän ei tule sitä koskaan hyväksymään.

Ihmisten kaksijakoinen suhtautuminen ja sen tiedostaminen tulee esille useissa haastateltavien kommentteissa. Myös Ilvesviita (2005, 77) toteaa, kuinka ihmisen suhde petoihin kuvastaa erityisen voimakasta ambivalenssia. Tietyillä eläimillä on erityisiä vaikeuksia yhteiskunnallisen paikan löytämisessä. Pedot edustavat kunnan kansalaisen vastakohtaa, ne ovat epäluotettavia ja riippumattomia ihmisen tahdosta.

Vaikka sudet aiheuttavat ihmisille pelkotiiloja, luonnonsuojelupiiri katsoo, että suomalaisen yhteiskunnan ja erityisesti haja-asutusalueiden ihmisten tulisi vähitellen oppia elämään yhdessä tietyn kokoisen ja viranomaisten erikseen määrittelemän elinvoimaisen susipopulaation kanssa (Kymen riistanhoitopiiriin päätös 2008/00133). Ilvesviita (2005,

359–360) pohtii, mitä metsästykselle merkitsee se, että jo nyt puhutaan vahvasti uuden yhteiskuntapolitiikan lohkon, eläinpolitiikaksi nimetyn politiikan syntymisestä? Ongelmalliseksi erilaisten tilanteiden, esimerkiksi petokysymysten ratkaisun tekee se, että on kyse syvistä arvo- ja intressikysymyksistä, eettisistä valinnoista ja oikeudenmukaisuuden kokemisesta. Yhteiskuntaan kohdistuvat paineet petoasioiden ratkaisemisessa jakavat myös haastateltavien mielipiteitä.

8.2 Traditioista

Reinikka & Mäki (1995) kirjoittavat vanhoista lapinmiehistä, jotka olivat usein ammattimetsästäjiä. Heillä oli vaistomainen kunnioitus luontoa ja saatua saalista kohtaan. Heille riista merkitsi todella paljon, jonka huomasi kaikesta toiminnasta. Kun he saivat saaliiksi linnun, niin hartaudella se ensiksi hyvin siististi suolistettiin ja sen jälkeen käännettiin pää siiven alle sekä silitettiin melkein jokainen höyhenkin, etteivät ne rumasti pörhistelisi. Sitten vasta se asetettiin varoen reppuun. Sellaisessa riistan käsittelyssä oli tosiaan hartautta ja kiitosta Tapiota kohtaan, että antoi taas saalista. (Reinikka & Mäki 1995, 306)

Saalis ei ole itsestään selvästi otettavissa, ja ihmisen jokapäiväisen toimeentulon ollessa voimakkaasti riippuvainen luonnon antimista ihmisen tuli suotuisan pyyntionnen vallitessa olla kiitollisuudenvelassa luonnolle. Tuota kiitollisuudenvelkaa on osoitettu erilaisin uhrein. Esimerkiksi karhunpyynti koostui kolmesta toisistaan erottamattomasta tapahtumasta: karhunkaadosta ja siihen valmistautumisesta, peijaisjuhlasta ja luiden palauttamisesta luontoon. Myyttisessä ja uskonnollisessa mielessä kysymys oli karhun palauttamisesta lepyteltynä takaisin taivaalliseen alkukotiinsa ja toisaalta tällä tavoin uskottiin karhukannan säilyvän vahvana yhteisön hallitsemalla eränkäyntialueella. (Ilvesviita 2005, 90)

Otsoseni, ainoiseni,
Mesikämmen, kaunoiseni!

Elä suutu suottakana!
En minä sinua kaannut:
itse vierit vempelältä,
hairahit havun selältä,
puhki puiset kaatiosi,
halki haljakan havuisen.

(Kalevala)

Kun karhu oli kaadettu, sille uskoteltiin usein laulaen, että tapahtunut oli vahinko.

Kun luita palautettiin luontoon, laulettiin

Tuonne saatin saalihini, ehätin erän vähäni
kultakunnahan kukulle, vaskiharjun hartioille.
Panin puuhun puhtahasen, honkahan havusatahan,
oksalle olovimmalle, lehvälle leve'immälle
iloksi inehmisille, kunnioiksi kulkijoille.
Ikenin panin itähän, silmin loin on luotehesen.
Enkä aivan latvasehen: oisin luonut latvasehen,
siinä tuuli turmeleisi, ahava pahoin panisi;
enkä pannut maavarahan: oisin pannut maavarahan,
siat siinä siirteleisi, alakärsät kääntelesi.

Kalevalaisessa runoudessa on paljon kuvauksia metsästyksestä ja juhlapeijaisten kulusta.

Useimmat haastateltavat kertoivat kaatoryypyjen olevan metsästystilanteisiin kuuluva perinne, tosin niin että kyseessä oli vain "fingerporillinen". Myös veren maistaminen kuului joissain seurueissa noudatettavaan perinteeseen.

Jo uus kaveri ampuu ensimmäisen hirven niin sitten joutuu verta ottamaan, siis pikkutipan juomaan. Se on semmonen perinteinen juttu. ...ja sitten kaatoryypyt. Kaataja tarjoaa kaatoryypyt, se kuuluu kyllä siihen.

Kaatoryyppyhän hirvijahdissa kuuluu olla, ilman muuta....Veren juontia meillä ei enää ole. Aikanaan oli kun ekan hirven ampus niin se oli semmonen traditio.

Yhden haastateltavan mielestä edes kaatoryyppy ei ollut sallittua alkoholinkäyttöä. Sitä ei haastateltavan mielestä voinut perustella edes perinteeseen viittaamalla

Me ollaan tarkkoja että metsässä ei käytetä alkoholia, ei edes sen kaatoryypyn vertaa, vaikka ei se varsinaisesti alkoholin käyttöä ole.. Kyllä tietysti kaatajaa onnitellaan hyvästä laukauksesta ja moititaan huonosta. Ei meillä muita...

Ilvesviidan mukaan (2005, 96) osa tällaisista perinteistä juontaa ajalta jolloin eläinten surmaaminen edellytti erityisiä rituaaleja, hyvittämistä ja teurastuksen “pyhittämistä”. Osaltaan kyseessä lienee ollut omantunnon puhdistaminen. Modernissa yhteiskunnassa, jossa lihan syömisen ja eläimen tappamisen välille on syntynyt etäisyys, ei tällaista yhteyttä enää haluta nähdä. Eläimen kuoleman institutionalisointi on johtanut tilanteeseen, jossa kuolema piilotetaan julkisuudelta suojattuihin teurastamoihin, ja eläintä ei enää tunnusteta kaupan lihatiskiltä.

Sulkunen kirjoittaa, että ihmisen sosiaalisuus sekä ilmenee että toteutuu nimenomaan rituaalisten käytäntöjen ja ei-rationaalisen diskurssin puitteissa. Sosiaalisuuden perusmuodot rakentuvat diskurssin ulkopuolelle jäävien yhteisöllisyyden tunteiden varaan. (Sulkunen 1997, 49 Maffesolin 1992 mukaan)

Kahella naapuriseuralla on perinteinen Joulurauhan julistus, niin sinne he on kutsuneet. Sinne me ollaan menty monesti porukalla ja siel on välillä ihan älyttömästi porukkaa. Julistetaan metsän eläimille Joulurauha. Se on ihan hauska tilaisuus.

Kahden haastateltavan mielestä Joulurauhan julistus riistalle ja metsän eläimille on tyypillinen metsästäjien noudattama perinne. Joissain metsästisyhteisöissä vietetään

erillistä tilaisuutta, jossa Joulurauha julistetaan. Haastatteluissa tuli esiin, että tällainen tapa on kirjoittamaton sääntö metsästäjien keskuudessa. Henkilö joka ei tällaista tapaa noudata, saa osakseen vahvaa paheksuntaa.

Baumanin mukaan arvoja ei kunnioiteta niinkään siksi, että ne ovat vanhoja, vaan ennemminkin joidenkin arvojen katsotaan ansaitsevan arvostusta, koska niillä on tukenaan traditio. Toiset arvot joutuvat yhä oikeuttamaan itsensä, mutta vanhojen hyvien aikojen arvot ovat selvinneet ajan testistä. Traditionalistinen oikeuttaminen ja tapa käyvät erityisen houkuttelevaksi aikoina jolloin muutokset aiheuttavat epävarmuutta ja ahdistusta. Sosiaalisen muutoksen aiheuttamaa epävarmuutta voidaan lievittää turvallisella ja tutulla traditionaalisella toiminnalla. (Bauman1997, 150–151)

8.3 Hirvipeijaiset

Hirvipeijaiset voidaan nykyisin käsittää tapahtumaksi joihin kutsutaan metsästäjien lisäksi jahdissa käytettyjen alueiden maanomistajia, ja usein myös mahdollisia kyläläisiä tai naapuriseurojen jäseniä. Peijaisilla on aiemmin tarkoitettu muitakin juhlia, alun perin sanalla on tarkoitettu väkivaltaisesti surmatun hautajaisia ja kuolinpitoja. Yhteistä sanan käytölle on kuitenkin se, että juhlassa on tarjoiltu ruokaa ja juomaa.

Joissain seurueissa on sovittu peijaisjuhlien järjestämisestä maansa vuokraaville maanomistajille. Yleisemmin kuitenkin kyseessä on perinne, jota halutaan noudattaa. Sosiaalisten suhteiden ylläpito naapuriseurojen kanssa koettiin myös tärkeäksi. Vain yhden haastateltavan kohdalla peijaistoiminnasta oli luovuttu seudun kaupungistumisen myötä. Maanomistajat saivat korvauksen lihapalan muodossa.

Giddens (1995, 141) kirjoittaa paikallisyhteisön tuhoutumisesta ja sen vaikutuksesta traditioiden pysymiseen. Paikallisyhteisön purkautuminen entisessä muodossaan ei ole sama asia kuin paikallisen elämän ja paikallisten käytäntöjen katoaminen. Paikalliset tavat pyrkivät kehittämään vaihtoehtoisia merkityksiä

Kuva 1.

Kuva R. Haapala

Pyhtään Purolan kylän väkeä ja maanomistajia hirvisopalla paikallisen metsästysseuran majalla vuonna 2005.

Meillä on aina ollut peijaiset, niin kauan kuin mä muistan marraskuun kolmas viikonloppu, tai siis kolmas perjantai. Silloin meillä on aina hirvipeijaiset. Ne ei ole pelkästään maanomistajille vaan koko kylälle, maanomistajille, kylälle ja naapuriseuroille. Ne on semmosessa kuuskytluvulla rakennetussa nuorisoseurantalossa. Tupa on aina täynnä. On siellä aina toistasataa ihmistä. Sille kylälle aika hyvä määrä ihmisiä. Siellä on arvontaa, me arvotaan lihapalkintoja ja lopuks on tanssit. Ja tietysti keitto ja leivät ja juomat.

Meillä on joka syksy hirvipeijaiset. Harvoin on keitto, siellä yleensä on paistia ja siellä on maanomistajat ja metsästysseuran jäsenet. Yhteen aikaan oli muita kyläläisiä, mutta

niitäkin sitten kun ne tuttuja tuo niin sitten tahtoo käyä se paikka niin pieneks ja siinäkin täytyy se raja olla. Että ei sinne kaikki mahu, että tommonen 150-200 henkee. Se on jo ihan täynnä 200 hengellä. Siellä pietään joka syksy hirvipeijaiset. Siellä on orkesteri soittamassa ja sitten on muuta ohjelmaa. Sitten kerrotaan vähän metästyksestä, että miten se on sujunut. Siellä on sitten tanssia, sitä ne oottaa kovasti. Se on se.. että kaikki aina kehuu että on hyvät hirvipeijaiset. Naapuriseurain jäenetkin me kutsutaan, ja joskus on ollut kunnastakin joku puhumassa tai Keskusjärjestöstä. Kyllä se on niinkun korvaus maanomistajille maanvuokrasta. Kyllä ne sitä odottaa aina.

Myös Mäkelä (2000, 211) kirjoittaa kuinka yhteinen ateriointi strukturoi ihmisten arkielämää tavalla, joka osin selittää niiden merkityksen ihmisille. Ravitsemuksellisesti yhteisesti syödyillä aterioilla ei ole sen erityisempää arvoa, mutta sosiaalisten suhteiden uusintamisen kannalta sitäkin enemmän. Yhteinen ateriointi ylläpitää ja luo kokonaisuutta ja yhtenäisyyden tunnetta.

Traditiot ja erilaiset tavat säilyvät vain niin pitkään, kuin ne on mahdollista perustella diskursiivisesti (Giddens 1995, 146–147). Niiden täytyy olla valmiita keskustelemaan myös vaihtoehtoisten toimintatapojen kanssa. Traditiot eivät katoa koskaan täydellisesti yhteiskunnasta, vaan joissakin suhteissa ja konteksteissa ne pikemminkin kukoistavat. Perinteitä voidaan puolustaa diskursiivisesti sillä, että niillä on tiettyä arvoa monien kilpailevien arvojen maailmassa. Tämä voi tapahtua joko traditioiden omista lähtökohdista tai muista diskursseista käsin.(Giddens 1995, 140)

8.4 ”Tulevat sinne pitämään yhteistä juhlaa” - merkitys kyläyhteisölle

Haastateltavat pitivät metsästystä ja sen ympärille rakentuvaa toimintaa erittäin merkittävänä ajatellen kyläyhteisön yhtenäisyyttä. Monessa kyläyhteisössä metsästys on yhteinen puheenaihe myös sitä harrastamattomien keskuudessa.

...ja sitten kun ne näkee että punanuttusia kavereita alkaa kokoontua niin ne tulee jutteleen. Ne pysähtyy ja tulee jutteleen ja kyseleen et miten on menny. Kyllä se kylällä mielenkiintoa herättää. Aina ne jännittää kun ne kuulee laukauksen et kaatuuko. Huomaa et siellä kylällä viesti kiirii, niinku puskaradio.

Kyllä minä koen että perinteisissä maalaiskylissä metsästys on lähes ainoa joka kasaa porukkaa. Ne kokee että tää on meidän yhteinen juttu. Kyllä ihmiset erittäin mielellään tulee hirvipeijaisiin, semmosetkin jotka ei muuten ole missään tekemisissä metsästyksen kanssa. Tulevat sinne pitämään yhteistä juhlaa. Tietenkin syömään hyvin ja kyllä se on ainut mikä on jäljellä kun ei oo koulua, ei oo postia eikä ole enää nuorisoseuraa....kun kaikki muu on kuollu pois niin se pitää....Kyllä se on merkittävä yhdistävä tekijä tällä hetkellä.

Metsästys elävöittää kylän ilmapiiriä ja luo sekä vahvistaa “meidän kylä” - tunnetta kyläläisten keskuudessa. Kun muuta ei enää ole, on edes jotain mikä kasvattaa ja ylläpitää yhteisöllisyyden tunnetta. Kolme haastateltavaa kertoi, että peijaisten päätteeksi on tapana järjestää tanssit kruunamaan yhteinen juhla.

Se on melkee ainut tapahtuma (peijaiset) missä kyläläiset on yhdessä. Se on semmosta yhteistoimintaa et ei meidän kylässä oo ainakaan muuta....Jos ei joku sitte järjestä jotain isompia talkoita kotona et tulee enempi miehiä....Sopat on ainut tapahtuma tänä päivänä ainakin meidän kylässä.

Tönniesin (Töttö 1996, 161) mukaan yhteisö voi rakentua asuinpaikan tai yhteisen ”hengen” varaan. Kylä asukkaineen on juuri paikallisyhteisön mallitapaus. Yhteisössä vallitsee yhteisymmärrys jota voidaan vaalia ja ylläpitää esimerkiksi yhteisellä aterialla. Traditionaalisuuden ohella juhlatilanteisiin liittyvät taidot ja tehtävät edustavat usein muodoltaan ”maallista asiantuntemusta”. Ne voivat nojata yleistävänä esiintyvään tietoon, jota taas tarkistetaan uusien kokemusten ja muuttuvien toimintaedellytysten valossa. (Giddens 1995,114)

8.5 Nuotiotulet

Suomalaiseen metsästyskulttuuriin kuuluu olennaisena osana nuotio. Ilvesviidan (2005, 55) mukaan nuotionteko kaadon jälkeen periytynee ajalta, jolloin suurriista oli kaatajan omaa vasta kun hän oli tehnyt tulet saaliinsa viereen.

Kaikki haastateltavat pitivät nuotiotulia erittäin merkittävinä yhteisinä hetkinä metsästyskavereiden kanssa. Nuotiotulilla istumisia pidettiin hyvin sosiaalisina tapahtumina ja tärkeinä hetkinä ajatusten vaihtamiselle ja keskustelulle.

Nuotiotulillahan ne mukavimmat hetket on.....siellä tulee ne hauskimmat tarinat ja jutut. Vuodest toisee ja reissust toisee ne on melkee ne samat jutut mut aina ne on yhtä hauskat ja yhtä ihana kuunnella. Ei oo tullu semmosta fiilistä et taas nää tarinat et nää on kuultu sata kertaa.

Yksi haastateltavista piti metsästyksen liittyvänä, miellyttävimpänä ja parhaimpana asiana juuri nuotiotulilla istumista yhdessä muiden metsästäjien kanssa.

Mä tykkään kyllä et parasta on kun mennään kodalle ja istutaan nuotion ääreen, kun yks ajo tai kaks on takana, et on tullut jo vähän tehtyä jotain. Varsinkin jos on vielä käynyt niin et on saatu aamulla ammuttua ja käyty nylkemässä ja nostettu kinneriin. Sitten kun mennään nuotiolle niin se on mukava tilanne. Ei haittaa vaikka satais.

...kyllä me aina yleensä ...kun on saatu se tien varteen niin sitten syyään eväät ja tehdä nuotio. Tai nuotio tehään joka tapauksessa vaikka ei ois saatukkaan hirviä. Se on hyvä syy kokoontua siihen samaan paikkaan. Se nuotiokahvi on semmonen jokapäiväinen.....joku saattaa siitä jäähä pois jos on ihan toisella puolella mutta se on harvinaista. Kyllä yleensä kaikki on samaan aikaan siinä nuotiolla. Se on semmonen sosiaalinen tapahtuma.

Nuotiotulien teko liitetään niin kiinteästi metsästyksen kuuluvaksi asiaksi, että usein metsästysmaan vuokrasopimuksessa on jo sovittu maanomistajan kanssa oikeudesta tehdä

avotuli metsään. Vaikka nuotionteko kaadon jälkeen periytyneekin ajalta, jolloin suurriista oli kaatajan omaa vasta kun hän oli tehnyt tulet saaliinsa viereen, sillä on selkeästi myös muita funktioita. Aterioinnin lisäksi tarinoiden kerronta ja tiedon siirto metsästäjien kesken antaa nuotiohetkille omanlaisensa merkityksen. Kaikki haastateltavat korostivat tapahtuman merkityksellisyyttä yhteisöllisyyden ja sosiaalisen vuorovaikutuksen lisääjänä. Ja juuri sosiaalisten vuorovaikutusten tuloksena erilaisten asioiden merkitykset rakentuvat. Nuotio miellettiin kaikkien haastateltavien puheissa niin merkitykselliseksi tavaksi, että tapahtumalla on jopa hegemoninen asema metsästyskulttuurista puhuttaessa.

Vähämäen (2000, 128) mukaan tapa on jotain, jota yksilö ei käytä, vaan tavassa yksilö ilmaisee itsensä, sen mitä hän on. Tapojen ja tottumusten ulkopuolelle ei voi astua, vaan niissä yksilö ilmaisee itsensä. Kaikki haastateltavat kokivat nuotiotulet elämyksellisiksi hetkiksi. Vähämäki (2000, 129) kirjoittaa, että elämyksellä ei ole tilallista olemassaoloa, se on vain aikaa, se on hetki. Giddensin mukaan traditio vastaavasti vaatii kyllä etuoikeutettua näkökulmaa aikaan, mutta toisaalta se tavoittelee samaa myös tilan suhteen. Traditio on aina jossakin mielessä kiinni alkuperänsä tai tärkeiden paikkojensa viitekehyyksessä.

8.6 Ikä merkitsee

Vanhemmiten se on se sosiaalisuus kyllä tullu tärkeemmäks mun mielestä...Nuorempana kun metsästi enempi lintuja ja jäniksiä niin sehän onkin semmosta yksin metsästystä. Nyt mulla on enempi kallistunu siihen hirvenmetsästyksen ja ehkä siellä sitte enempi haluaa viettää aikaa ja jutella....Saaliin merkitys katoaa siitä sitte.....Nuorempana oli tärkeetä se saalis, et pääs vähän kehumaan...vanhempana harmittaa enempi jos ampuu ohi.

Useat haastateltavat kertoivat iän ja metsästyksen parissa vietettyjen vuosien muuttavan asenteita metsästystä kohtaan. Saaliin merkitys vähenee ja tilalle tulevat muut arvot. Nuorempana metsästys ja saaliin saaminen voivat olla kilpailuhenkeäkin ylläpitävä asia, mutta myöhemmin asioiden merkitys muuttuu.

Giddensin mukaan joissain metsästisyhteisöissä tapahtuva saaliin vähättely ja aliarviointi voidaan ymmärtää solidaarisuuskäsitysten avulla. Se voidaan nähdä keinona säilyttää yhteisön jäsenten tasa-arvoisuus. Monta riistaeläintä ampunut metsästäjä ryhtyy helposti pitämään itseään ryhmän muita jäseniä parempana. Tätä ei voida hyväksyä ja siksi saaliista puhutaan vääränlaisena ja arvottomana. Tällä on yhteytensä sosiaaliseen solidaarisuuteen, mutta myös hyväksytyjen sääntöjen noudattamiseen. (Giddens 1995, 90-91)

Se metsästys on niin mukavaa... olen innostunut siitä aina vaan enemmän.. mä en puhu puhtaasti siitä että kuljetaan aseensa kanssa ja ammutaan riistaa, vaan siitä kaikesta muusta mitä on, riistanhoito, yhdistystoiminta ja tällaiset asiat...

Sosiaaliset vuorovaikutusprosessit ja erilaiset tavat toimia yhteisössä ja yhdistyksessä muokkaavat käsityksiä metsästyksen liitettävistä asioista. Toimintoja aletaan tarkastella erilaisesta näkökulmasta kokemuksen ja iän karttumisen myötä. Baumanin (1997, 148) mukaan sosiaalinen kanssakäyminen muuttaa arvoja. Metsästäjät panevat tavoitteensa järjestykseen niiden lisääntyneen tai vähentyneen tärkeyden mukaan. Arvojen valitseminen, toisten tavoitteiden asettaminen toisten edelle, tarkoittaa uskoa siihen, että etusijalle asetetut päämäärät osoittautuvat lopulta paremmiksi. Metsästyksen liittyvät muut toiminnot koetaan myöhemmällä iällä merkityksellisemmiksi. Kolme haastateltavaa kertoi tuntevansa näin, vaikka asiaa ei erikseen kysytty.

8.7 Valtasuhteista seuratoiminnan sisällä

Yhdistyslaki määrää, että kaikki yhdistyksen jäsenet ovat samanarvoisia. Sosiaaliselta puolelta tarkasteltuna tämä ei kuitenkaan aina käytännössä toteudu. Koska metsästys oikeus perustuu vain ja ainoastaan maanomistajuuteen, tulee maanomistajuudesta herkästi valtakysymys vastoin yhdistyslakia. Haastattelujen tulkinnassa käy kyseinen asia ilmi useiden haastateltavien puheista. Tutkimuskysymyksen lisäksi myös tutkimuskohteen ja

aineiston luonne voi johtaa analyysiä valtaa tarkastelemaan suuntaan. (Jokinen & Juhila 2004, 79)

Porukkaan mahtuu semmosia kavereita, joita pitää "osata käsitellä" jollain tavalla. niille täytyy, en nyt voi sanoa että puhua tietyllä tavalla, mutta voisko sanoa, että patruunatyyppejä joilla on olevinaan enemmän maata ja jotka sitten on määräävinään asioista, mutta sehän on vaan heidän käsitys asioista. Eihän he pysty siellä määräämään sen kummemmin kuin pienemmätkään maanomistajat tai normaalijäsenet. Mutta kun antaa heidän puhua aikansa niin heille tulee itselle semmonen vaikutelma, että hyö määrää tässä vaikka ei asia sitten niin menekkään käytännössä. Kyllä kai niitä semmosia on joka porukassa. Kyllä periaatteessa meillä on ollut hyvä henki.

Wetherell & Potterin mukaan (Jokinen & Juhila 2004, 76) kiinnostus diskurssien keskinäiseen organisoitumiseen ohjaa usein kiinnittämään huomiota siihen, minkälaiset sosiaalisen todellisuuden jäsenystavat näyttävät dominoivan analysoitavassa haastatteluaineistossa. Aineistosta lähdetään etsimään vahvoja hegemonisen aseman saavuttaneita diskursseja. Mielenkiinto on metsästyskulttuurisissa itseäänselvyyksissä, totuuksiksi muotoutuneissa diskursseissa. Haastatteluaineisto kertoo tiedostetun, mutta ei hyväksytyen vallan olemassaolosta seura- ja yhdistystoiminnan sisällä.

Miten hegemonisten diskurssien rakentaminen aineistosta käytännössä tapahtuu? Analyysissä ideana on kiinnittää huomio yhtäläisyyksiin, toisin sanoen samojen merkityssystemien osiin. Merkityssystemit esiintyvät aineistossa osina ja paloina joiden sisällöllinen yhtäläisyys voidaan tunnistaa vasta aineiston kontekstisidonnaisessa tulkintaprosessissa. (Jokinen & Juhila 2004, 80)

Valta-analyysi tarkentuu, kun tarkastelu paikannetaan diskurssin sisäisiin valtasuhteisiin. Esimerkiksi millaiset ovat metsästäjien väliset suhteet diskurssissa tai millaisiin subjektipositioihin metsästäjät voivat asemoitua tai tulla asemoiduiksi. Aineistolta kysytään muun muassa mistä diskurssissa saa puhua ja mitä tästä kohteesta voidaan sanoa. Kenellä on puhevalta ja otetaanko kaikista positioista lausuttu puhe vakavasti? (Jokinen & Juhila 2004, 86)

Baumanin (1997, 144) mukaan vallassa on kyse kyvystä valjastaa toisten ihmisten teot keinoiksi päästä omiin tavoitteisiin.

8.8 Jahtikaverit - seurueiden yhtenäisyys

Minun täytyy sanoa, että mitä olen kuunnellut noita naapuriseuroja, että ei pitäis penkoa mutta...siellä on kyllä ollu, että mitä ne on kappaleita meillekin kantanu, että on erotettu. Meillä se on vaan huumoria ja suukopua. Ei oo ollu minun aikana, oon ollu 30 vuotta. Ei o ollu mitään semmosta ollenkaan. Yks siellä oli, ei se ehtiny monesti siellä käyä. Se oli nuor poika, mut ei se siinä mielessä pahemmin ollu, mut se ei tahtonu siellä pysyä sillai, et se sitte erotettii ja sitte oli yks semmonen vanhempi joka...se ei ollu metällä muuta kun sitte lihat haki pois... Sanottiin että on semmonen laki että joka ei tuu metälle niin se ei sitte oo lihanjako-osuuksilla jos ei oo selvää syytä. Se vaan kävi sienestämässä, ja kerto missäpäin hirviä oli ollu.....Ei se viihtyny siinä porukassa sitte. Kaksi niitä on semmosia ollu, jotka ei oo sopeutunu siihen touhuun. Ei meillä mitään suurempaa ole...Erittäin hyvä on ..Pelisäännöt on selvät, etukäteen on sovittu paperilla että miten tehään. Tietenkin joku jonain päivänä saattaa olla näreissään, mutta ei pidemmästi kannu kaunaa. Aika hyvin huumoria sietää meidän porukka...Niuhottelijoita ei siellä sitten ole...jotka ottais itteesä.

Useiden haastateltavien puheissa korostuu me -hengen merkitys. Kollektiivisen toiminnan ja tunteen taustalla on selvästi se ajatus, että jos joku jäsen ei edistä yhteisten intressien saavuttamista, teko sanktioidaan. Normatiivisten sääntöjen taustalla vaikuttavat kuitenkin yhteiset sopimukset esimerkiksi siitä millä tavalla saalis jaetaan, tai kenellä on oikeus "lihaosuuksiin".

Tällainen kollektiivisen toiminnan luoma todellisuus muovaa yksilöä, ja se tuottaa tietyn tyyppisen henkilön, eli metsästäjän. Tämä metsästäjän identiteetti ja elämä

metsästäjänä antavat mielekkyyden yhteisölliselle tunteelle olla metsästäjä. (Berger & Luckmann 1994, 80)

Minä koen että on hyvä....meitä on siellä lentokapteenista lähtien kaikkia ammattiryhmiä eläkeläisiin asti, se on erittäin mukava porukka. Eikä siinä mielessä tule ilmi että mitä on, mutta eri näkemys ihmisinä eri yhteiskuntaluokista. Ja on meillä naisiakin ollu siellä joskus.

Useat haastateltavat pitivät hyvin positiivisena asiana, että jahtikaverit edustavat eri ammatti- ja koulutustaustoja. Keskusteluihin muodostuu erilaisia näkökantoja kun metsästäjät ovat eri yhteiskuntaluokista. Bauman (1997, 92) kirjoittaa yhteisön sisällä vallitsevasta henkisestä yhteisyydestä. Yhteisön ihmisiä yhdistävät tekijät ovat tärkeämpiä kuin mikään mikä saattaisi jakaa ryhmän. Metsästäjien väliset erot ovat toissijaisia verrattuna heidän olennaiseen, kokonaisvaltaiseen samankaltaisuuteensa.

Sitten meillä on monena vuonna ”piipunpesijäiset” sitten kun on lopetettu. Se on semmonen ravintolailta, istutaan ja pietään yhteinen tilaisuus että miten hirviseurueella on menny, näiltä koko neljältä alueelta. Niissä yleensä on vaimotkin mukana. Ei kaikki ole mukana, mutta joka seurasta kyllä. Piipunpesijäiset, sitten naisetkin tietää vähän että mitä me siellä tehään. Ei ne mitään rymyjuhlia ole, mutta pientä tarjoilua kumminkin.

Yksi haastateltava kertoi että yhteisiä illanviettoja järjestetään myös naapuriseurojen kanssa. Metsästyskauden päätyttyä käydään yhdessä läpi kauden ja alueen metsästyksen kulku. Naisetkin saavat osallistua kauden päätösjuhlaan. Haastateltava koki tällaisen juhlan olemassaolon erityisen merkittäväksi sosiaalisten suhteiden ylläpitäjänä.

8.9 Riistanhoito

Vuoden 1962 metsästyslaissa todetaan, että metsästyoikeuteen kuuluu myös oikeus ryhtyä asianomaisella alueella kaikkiin niihin toimenpiteisiin, jotka riistanhoidon kannalta ovat tarpeellisia. Laki määräsi myös, että metsästystä on harjoitettava niin, että sillä ei vaaranneta riistakannan säilyttämistä (ML 290/62, 10§). Yhä edelleen valtaosalle riistalajeja on säädetty myös jonkinasteinen rauhoitusaika, joka voi koskea joko koko lajia, tai tietyn ikäistä eläintä, tai eläimen naarasta, joita seuraa saman vuoden jälkeläinen.

Yhteiskunnassa käytävillä keskusteluilla oli keskeinen vaikutus riistanhoidon tukemiseen ja sisällön laajentumiseen. Perinteisinä toimina säilyivät edelleen ruokinta ja pienpetojen torjunta. Riistanhoidon onnistumisen tukeminen edellytti suunnittelun, arviointien, laskentojen ja tieteen tuottaman tiedon yhdistämistä. Tämä tieto pyrittiin sitten integroimaan kaikkien metsästysseurojen toimintaan. Metsästys nähtiin osana muuta luonnon normaalia ja rationaalista hyödyntämistä, mutta sen tulee tapahtua yhteiskunnallisesti hyväksytyllä ja kestäväällä tavalla. (Ilvesviita 2005, 334)

Riistakantojen arviointi- ja seurantamenetelmäksi kehitettiin 80-luvulla riistakolmiolaskennat, joiden päämääränä oli parantaa metsästyksen suunnittelua ja antaa tietoa eri lajien runsauksista. Riistakolmiolla tarkoitetaan maastoon merkittyä tasasivuista kolmiota, jonka jokainen sivu kävellään, ja jossa jokaisen sivun riistahavainnot lasketaan.

Meillä on kolmen seuran yhteinen, siinä on kolme seuraa, X, X ja X. Seura per yks sivu kolmiosta. Noin 3-4 km yks sivu, se on määrätty reitti. Viime vuonna oli ainut X-Suomessa joka oli 20 vuoden aikana riistakolmiot laskenu, oli meidän seurue. En tiedä miksi naapuriseurat on sitte jättäny laskematta sen yhen sivun.....Kaksi kertaa vuodessa se suoritetaa se laskenta...Siinä suurin piirtein 3 henkilöä kävelee. Kyllä siinä on aika paljon sitä pienriistaporukkaa mukana. Yksi kaveri on semmonen joka on varmaan aina ollut siinä. Yksi kävelee sitä linjaa pitkin joka on hyvä kompassilla mennä. Se tuntee sen linjan ja sitte toiset kävelee 30m ja 30 m sivussa ja kaikki havainnot merkitää mitä sillä alueella näkee. Yleensä tai monesti on sattunut ettei sitä luntakaan ole ollut ettei niitä jälkiä voi

nähä, että se hireven jälkikin on vaikea kattoo et millon se on mennyt. Mutta lintukantahan siellä näkyy mitkä lähtee siltä alueelta..

Riistakolmiolaskennat ja muut riistanhoidolliset toimenpiteet koetaan haastateltavien puheissa erityisesti juuri sellaisen yhdistystoiminnan muodoiksi, jotka lisäävät luottamuksen kasvua oman seuran jäsenten toimintaa kohtaan, “meiän seurue on sen aina laskenu“.

Kolmiolaskentojen suorittamista on pidetty sekä kansallisesti, että kansainvälisesti ainutlaatuisena ja yhtenä merkittävimmistä yhteistyömuodoista riistantutkimuksen, metsästysseurojen ja yksittäisen metsästäjän välillä. Riistakolmiolaskentoja suorittavat vuosittain kesällä ja talvella tuhannet vapaaehtoiset metsästäjät, ja niiden perusteella tehdään riistaeläimistön tiheysarvioita.([://www.riista.fi/?mag_nr=13 & group=00000164](http://www.riista.fi/?mag_nr=13 & group=00000164)) Laskentojen tuloksena saadaan siis maailmanlaajuisestikin ainutlaatuista tietoa Suomen riistaeläinkannoista. Missään muualla ei voida kansallisesti arvioida vastaavalla tarkkuudella riistavarojen kestävän hyödyntämisen oikeellisuutta.

Pellikan mukaan (2005) sen lisäksi, että kolmiolaskentojen tuloksia hyödynnetään riistakantojen arvioinnissa, kolmiolaskentoihin osallistujat haluavat toistuvasti yhteiseen tekemiseen ilmeisen hyvässä porukassa. Joillekin seuroille laskenta on hyvähenkisen yhteistyön muoto naapuriseuran kanssa. Samassa kontekstissa laskentamotiiveja edustavat myös perinteeseen liittyvät seikat. Monissa seuroissa laskentoihin osallistumista perustellaan sillä, että he kantavat vastuun tiedon tuottamisesta. Riistakolmiolaskentojen aloittamiseen, jatkamiseen ja lopettamiseen liittyy seuratasolla ja henkilökohtaisesti monia huviin, hyötyyn ja helppouteen liittyviä seikkoja. Vastuullisuuden osoittaminen muulle yhteiskunnalle ei ole päällimmäinen motiivi laskentoihin ryhtymisessä. (Pellikka, 2005)

Metsästyslainsäädäntöön olennaisesti kuuluva historiallinen kestävän käytön periaate voidaan tulkita siten, että metsästäjän halutaan kompensoivan luonnolle aiheutettuja menetyksiä erilaisilla riista- ja luonnonhoidollisilla toimenpiteillä, sellaisilla jotka toimivat vastavuoroisuuden toteutumisen ehtona.(Ilvesviita 2005, 90)

8.10 Metsästyksen merkitys lajin harrastajille

Merkityksen käsite viittaa siihen maailmasuhteeseen, joka ihmisenä olemiselle on tyypillinen. Merkitykset viittaavat ihmiselle ominaiseen olemassaolon tapaan, ja näin hahmotamme maailmaa tietyn merkityskellistämisen prosessin ja merkitysyhteyden kautta. (Eskola & Suoranta 2003, 45)

Metsästäjät kokevat metsästyksen merkityksen olevan heille erityisen suuri ja metsästyksen on monen haastateltavan kohdalla vuoden kulkua ohjaava tekijä. Metsästyksen koetaan sosiaalisena tapahtumana ja riistan taloudellinen merkitys on usean metsästäjän kohdalla hyvinkin vähäinen.

Kyllä ainakin henkilökohtaisesti koen metsästyksen sosiaalisena tapahtumana ja sillä on erittäin suuri merkitys. Voi sanoa että monenkin osalta se hirvijahti on ainut tapahtuma vuodessa kun näkee lapsuuden- ja nuoruudentuttavia. Mulle henkilökohtaisesti ainakin sillä on suurin merkitys...en mä aina niin siitä lihasta. Niinkuin sanoin, jäniksenkin mä annan heti pois ja mä jaan sitä hirvenlihaakin pois suurimman osan.

Saaliin ja lihan merkitystä ei koeta tärkeänä, vaan suurin merkitys on metsästystilanteisiin liittyvällä sosiaalisuuden ja yhteisöllisyyden tunteella. Metsästäjien välinen vuorovaikutus ja keskinäiset sosiaaliset suhteet ovat pääasiallinen syy metsästysharrastuksen jatkamiselle ja siinä viihtymiselle.

...kyllä sen lihan sais halvemmalla kaupasta. Ei sitä niin voi laskea. En mä usko että siellä kukaan varsinaisesti lihan takia on. Ei siellä sitten kauan pysy mukana, kuitenkin kyllä siinä täytyy olla jotain muuta.....Kyllähän se se kaveriporukka on joka pitää siinä mukana.

.....onhan se monta kertaa enemmän semmosta turisemista ja yhdessäoloa kuin tiukkapiposta saaliin tavottelua. Toivotaan et saalista tulee mut se ei oo niin vakava asia jos se jää tulematta.

Alasuutarin mukaan elämänmuotoa ilmentävät harrasteet eivät ole vain muuttumattomia elementtejä pysyvässä merkitysrakenteessa, vaan niillä on myös funktio. Yksilö pyrkii etsimään harrasteita ja ajatusmalleja, joiden kautta hän voi tutkailla elämäänsä, muovata sitä mieleisekseen ja löytää siihen sisäistä mieltä ja järjestystä. Kun yksilö voi omaehtoisella toiminnalla koetella erilaisten ajatus- ja elämänmallien soveltuvuutta omaan elämäntilanteeseen ja osaksi sitä, ilmenee tuo harrasteen funktio juuri siinä (Alasuutari 2001, 117). Metsästyksen yhtenä funktiona on selkeästi havainnollistaa ja vahvistaa oman itsekunnioituksen säilyttävää asennetta. Metsästäjät tutkailevat elämäänsä omaehtoisen toiminnan kautta.

8.11 Parhaimpia metsästysmuistoja

Haastateltavilta kysyttiin heidän parhaimpia metsästyksen liittyviä kokemuksiaan. Kahden haastateltavan kohdalla paras yksittäinen metsästysmuisto liittyy oman koiran hyviin suorituksiin. Kun pitkän koulutusjakson jälkeen koira toimii toivotulla tavalla, niin tällaiset hetket koetaan erityisen miellyttäväksi yksittäisiksi hetkiksi.

Miellyttävimpiä on koiran ja itsensä yhteiset onnistuneet suoritukset. Se ei kyllä välttämättä ole se suuri ukkometto mikä tulee. Vaan semmonen tilanne että kaikki toimii viimisen päälle. Ne on jääny mieleen. Koiran erittäin hyvä riistatyö ja sitten siinä samalla laukauksella kaks riekkoa alesSitten rinnalla yhteiset olemiset siellä Lapissa...kun saa keskittyä viikon pelkästään siihen. Kun on jahtipäivä ohi niin kun on siinä sitten saunomista ja yhdessäoloa ja kortinpeluuta ja...Se on semmonen viikko jota oottaa

Kahden haastateltavan kohdalla miellyttävin muisto liittyy metsästysyhteisön sinnikkyyteen ja sen tuottamaan yhteiseen mielihyvään. Yhteiselle ponnistelulle ja sen tulokselle annetaan erityinen sosiaalinen merkitys metsästystilanteessa. Korostetaan seurueen yhteisiä ponnisteluja vuorovaikutustilanteessa tavoitteiden saavuttamiseksi

...kyllä se varmaan on hirven ampumistapahtuma....semmonen mitä oon aina tuonu esille mikä on osoitus porukan sinnikkydestä.....ennen tuli pakkaset paljon aikasemmin ja sinä aamuna oli pakkasta 20. Koira laskettiin mettään ja.....hirvi lujasti välistä pois ja naapurin puolelle, taas takasin ja.....siinä oli kaikenlaista, piiritettiin uudestaan ja välillä se meni joen yli ja välillä koira omille teilleen.....saatiin me sitten lopulta se, noutajahan sille tuli. Neljä ja puol tuntia äijät seiso passissa siellä pakkasessa. Sinnikkyys palkittiin. Sitten on semmoset tilanteet että jos tulee haavakoita ja sitten ne saadaan pois.

Haatanen mukaan ajatus siitä, että merkityksellisyyttä (tai hyvää elämää) voi syntyä vain tiettyssä raskaudessa ja koherenssissa, on selkeä. Yhteisöjä ja niiden moraalialia ei niinkään nähdä muuttuvina, vaan korostetaan niiden ”jo olemista”, niiden ”annettua” luonnetta. Sinnikkyys siis palkitaan. Tietty traditionaalinen kulttuurinen perimä tuottaa yhteisöt ja uusintaa ne, jolloin yhteisöllinen oleminen asettuu eettiseksi toimijaksi. (Haatanen 2000, 166–167)

Yksi haastateltavista piti parhaimpana hetkenä sitä kun istutaan nuotion ääreen yhdessä muiden metsästäjien kanssa. Yksi haastateltavista korosti luonnon hiljaisuuden kokemista, ja sen arvottamista parhaimmaksi hetkeksi.

Kyllä kaikki hetket on huippuhetkiä varsinkin silloin kun syksyllä on kaunis keli, pakkasen ,puut on kuurassa ja on ihan hiljasta ja istut metässä niin kyllähän se tuntuu hyvältä. Jotenkin juhvalta aina semmonen....

Hahmotamme maailmaa tietynlaisen merkityksellistämisen kautta, ja myös metsästäjät antavat metsästyskulttuurin sisällä samoille ilmiöille erilaisia merkityksiä. Alasuutarin

(1994, 36–37) mukaan kulttuurintutkimuksessa korostuu se, että todellisuus on läpikotaisin sosiaalisesti konstruoitunut, eli se on rakennettu merkitystulkintoista. Todellisuus on olemassa merkitysvälitteisesti, jolloin metsästäjät kokevat todellisuuden tiettyjen merkitystulkintojen kautta.

Konstruktionistisen lähestymistavan mukaan tieto todellisuudesta muodostuu merkitystulkintoista. Myös metsästyksen, luontoon tai eläimiin liittyvät käsitykset tuotetaan tietoisten ja tahtovien toimijoiden vuorovaikutuksessa tietyssä sosiaalisessa kontekstissa. Halbwachsinkin mukaan (Giddens 1995, 92) menneisyyttä ja muistoja ei säilytetä, vaan ne rekonstruoidaan jatkuvasti nykyisyyden pohjalta. Tuotamme muistikuvia menneisyyden tapahtumista tai tiloista koko ajan uudelleen, ja tällainen toisto antaa kokemukselle jatkuvuutta. Se, että vanhemmat metsästäjät ovat traditioiden säilyttäjiä, ei johdu vain siitä, että he ovat omaksuneet ne muita aikaisemmin, vaan myös siitä että heillä on aikaa traditioiden yksityiskohtaiseen tunnistamiseen vuorovaikutuksessa muiden kanssa.

9. SAALIS

Metsästystä voidaan pitää sosiologisesta näkökulmasta mielenkiintoisena tutkimusalueena. Metsästys jäsentää ja jaksottaa sitä harrastavien ihmisten elämää ja arkikäyttäytymistä. Riistan rauhoitus- ja metsästysajat jaksottavat elämän arkea ja käytäntöjä, ja jopa perheen, lomien ja työelämän yhteensovittamista. Metsästyksen liittyy edelleen traditioita ja kulttuurisia perinteitä, jotka ovat olleet vallitsevina jo ennen järjestäytyneen metsästyksen kehittymistä.

Vaikka yhdistyksissä tulisi toteutua yhdenvertaisuus, maanomistajat pitävät metsästysyhdistyksissä yllä näkymätöntä valtaa. Koska metsästysoikeus perustuu vain ja ainoastaan maanomistajuuteen, on tietynlaisen hiljaisen ja näkymättömän vallan olemassaolo kuitenkin aika luonnollista ja metsästyssurveet tuntuvat sen hyvin tiedostavan.

Erilaiset henkilökohtaiset motiivit antavat metsästyksen harrastajille syyn metsästä. Motiiveja voivat olla luonnosta nauttiminen, rentoutuminen tai perinteiden kunnioittaminen. Merkittävin motiivi on usein sosiaalisen toiminnan tavoittelu tai yhteisöllisyyden kokeminen, "hyvä porukka". Riistan ja saaliin merkitys vähenee sen myötä, mitä kauemmin on metsästetty. Tilalle tulevat muut arvot, lähinnä tilanteiden sosiaalinen merkitys.

Usean metsästysharrastavan kohdalla metsästyksiä ja siihen liittyvää oheistoimintaa voidaan pitää elämäntapana. Metsästyksellä ja yhteisillä eräkokemuksilla on vahva vaikutus henkilöön jopa identiteetin muokkaajana ja vahvistajana.

Metsästys herättää mielenkiintoa sen harrastajissa ja myös metsästyksen vastustajissa. Metsästyksellä on erityislaatuinen asema verrattaessa sitä muuhun eläimiin kohdistuvaan toimintaan yhteiskunnassa.

Tutkimukseni vahvisti sen hypoteesin, että metsästysharrastus, saalis tai lihan määrä ei ole merkittävin tekijä metsästäjälle metsästysharrastuksessa. Kokonaisuutta ajatellen

merkittävimmit motiiveiksi nousevat sosiaalisten suhteiden tärkeys ja niiden ylläpito. Tärkeitä motiiveja metsästysharrastuksen jatkamiselle ovat myös yhteiskunnallisen vaikuttamisen motiivit, lähinnä riistanhoidolliset toimenpiteet ja perinteiden vaaliminen.

Metsästys koetaan edelleen hyvin miehisenä lajina, ja se tuntuu ikään kuin symboloivan miehistä vapautta.

Tutkimukseni oli melko laaja ja tarkasteli otsikon mukaisesti metsästyksen sosiaalisia ja yhteiskunnallisia ulottuvuuksia. Moni yksittäinen teema olisi jo sellaisenaan riittänyt pro gradu-tutkielman tekemiseen. Tarkemman rajauksen kautta olisin saanut lisää syvyyttä aiheisiin. Esimerkiksi hirvipeijaiset, ja niiden merkitys kyläyhteisöille sosiaalisten suhteiden ylläpitäjänä olisi hyvin mielenkiintoinen aihe yksittäisenä tutkimuskohteena.

LÄHTEET:

Alasuutari, P. (1994), Kulttuurintutkimus ja kulturalismi. Teoksessa Kupiainen, J. & Sevänen, E., Kulttuurintutkimus. Jyväskylä: Gummerus

Alasuutari, P. (2001), Johdatus yhteiskuntatutkimukseen. Helsinki: Gaudeamus Yliopistopaino.

Andersson, M. (2004), Näkemyksiä tutkijan roolista: neutraali tarkkailija vai kantaaottava osallinen? Teoksessa Räsänen, P. & Ruonavaara, H. & Kantola, I., Kiistoja ja dilemmoja - sosiologisen keskustelun vastakkainasetteluja. Turku: Kirja-Aurora.

Bauman, Z. (1997), Sosiologinen ajattelu. Tampere: Vastapaino

Berger, P. & Luckmann, T. (1994), Todellisuuden sosiaalinen rakentuminen. Helsinki: Gaudeamus.

Bergman Sucksdorff, A. (1977), Till en Jaktkamrat, Jaktens glädje. Verona: Raben & Sjögren.

Bourdieu, P. (1985), Sosiologian kysymyksiä. Tampere: Vastapaino.

Christoffersson, S. (2007), WSOY:n Suuri metsästyskirja. Helsinki: WSOY.

Eder, K. (1996), The Social Construction of Nature. London: Sage Publications

Ermala, A. & Leinonen, K. (1995), Metsästäjäprofiili 1993. Osaraportti 1. Kala- ja riistaraportteja nro 28. Helsinki: Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos.

Eskola, J. (2007), 6-8? (Teema)haastattelututkimuksen toteuttamisesta. Teoksessa Viinamäki, L. & Saari, E., Polkuja soveltavaan yhteiskuntatieteelliseen tutkimukseen. Jyväskylä: Gummerus.

Eskola, J. & Suoranta, J. (2003), Johdatus laadulliseen tutkimukseen. Jyväskylä: Gummerus.

Giddens, A. (1995), Elämää jälkitraditionaalisessa yhteiskunnassa. Teoksessa Beck, U. & Giddens, A. & Lash, S., Nykyajan jäljillä. Tampere: Vastapaino.

Haatanen, K.(2000), Tunnustamisen politiikka. Miten kulttuurisotia, radikaalia identiteettipolitiikkaa ja äärirelativismia vastustetaan? Teoksessa Hoikkala, T. & Roos, J.P. 2000 -luvun elämä, sosiologisia teorioita vuosituhannen vaihteesta. Helsinki: Gaudeamus.

Heiskala, R. (2000), Sosiologia modernin yhteiskunnan itsetietoisuutena ja kansallisina traditioina. Teoksessa Heiskala R. (toim.) Sosiologisen teorian nykysuuntauksia. Tampere: Gaudeamus.

Ilmonen, K. (2005), Kansalaisyhteiskunta ja yhteiskunnan uudistumiskyky. Helsinki: Palkansaajien tutkimuslaitos, Tutkimuksia 94.

Ilvesviita, P. (2005), Paaluraudoista kotkansuojeluun. Rovaniemi: Lapin yliopistopaino.

Jokinen, A. & Juhila, K. (2004) Valtasuhteiden analysoiminen. Teoksessa Jokinen, A. & Juhila, K. & Suoninen, E. Diskurssianalyysin aakkoset. Jyväskylä: Gummerus.

Kalevala

Kairikko, J.K. (1991), Seitsemän vuosikymmentä metsästykselle. Hanko: Suomen Metsästäjäliitto.

Kairikko, J.K. (2006), Ensimmäisestä metsästyksenseurasta toiseen maailmansotaan. Teoksessa Malinen J. & Väänänen V-M. (toim.) Suomalainen metsästyks. Hämeenlinna: Metsäkustannus Oy.

King, R. (1991), Environmental Ethics and the Case for Hunting. *Environmental Ethics* 13 (1): 59-85.

Kivekäs, P. (2000), *Kalliomaalaukset kertovat*. Jyväskylä: Gummerus.

Kouvo, A. (2004) Sosiaalinen pääoma käsitteenä ja empiirisenä työkaluna. Teoksessa Räsänen, P. & Ruonavaara, H. & Kantola, I., *Kiistoja ja dilemmoja - sosiologisen keskustelun vastakkainasetteluja*. Turku: Kirja-Aurora.

Kymen riistanhoitopiirin päätös 2008/00133

Metsästyslaki 1962/290

Metsästyslaki 1993/615

Metsästyslaki 2005/314

Mäkelä, J. (2000), Hyvä ruoka ja paha ruoka. Teoksessa Hoikkala, T. & Roos, J.P. 2000 -
luvun elämä, sosiologisia teorioita vuosituhatosen vaihteesta. Helsinki: Gaudeamus.

Pellikka, J. (2005), “Kyllä näin isossa porukassa pitää löytyä miehiä, jotka tekee“.
Metsästäjä 4/2006.

Petäjäistö, L. & Aarnio, J. & Horne, P. & Koskela, T. & Selby, A. (2004),
Hirvenmetsästäjien motiivit ja käsitykset sopivasta hirvikannan koosta.
Metsäntutkimuslaitoksen tiedonantoja 928, 2004.

Pirttilä, I. (2005), Mitä ja miten sosiologiassa tutkitaan? Teoksessa Kuusela, P. (toim.)
Sosiologia- muuttuvan maailman koordinaatit. Kuopio: Unipress.

Reinikka, P. & Mäki, T.V. (1995), *Eräpolku - Jahtiviisautta nuorille metsästäjille*. Keuruu:
Otava.

Rissanen, V. (1997), Metsästyksen historiaa Suomessa. Teoksessa Niemelä, E. (toim.) Metsästäjän opas. Jyväskylä: Gummerus.

Ruusuvuori, J. & Tiittula, L. (toim.) 2005, Haastattelu. Tampere: Vastapaino.

Siisiäinen, M.(1992), Kollektiivisen toiminnan organisoituminen. Teoksessa Blom, R. & Siisiäinen, M. Poliittikan sosiologia. Jyväskylä: Jyväskylän yliopiston sosiologian laitoksen julkaisuja 52.

Siisiäinen, M (1996), Mihin yhdistyksiä tarvitaan? Teoksessa Riikonen, V. & Siisiäinen, M. (toim.). Yhdistys 2000. Helsinki: Opintotoiminnan Keskusliitto ry.

Sulkunen, P. (1997), Todellisuuden ymmärrettävyys ja diskurssianalyysin rajat. Teoksessa Sulkunen, P & Törrönen, J. Semioottisen sosiologiannäkökulmia. Tampere: Gaudeamus.

Suoninen, E. (2002), Näkökulma sosiaalisen todellisuuden rakentumiseen. Teoksessa Jokinen, A. & Juhila, K. & Suoninen, E. Diskurssianalyysi liikkeessä. Jyväskylä: Gummerus.

Taloustutkimus Oy (2004), Suomalaisten suhtautuminen metsästyksen. Metsästäjän keskusjärjestö.

Tamminen, L. (2004), Dianat ja Tapiot. Sosiologian julkaisematon tutkielma. Helsingin avoin yliopisto.

Tiihonen, A. (2002), Ruumiista miestä, tarinasta tulkintaa: oikeita miehiä - ja urheilijoita? Jyväskylä: Liikunnan ja kansanterveyden edistämissäätiö Likes.

Tuomivaara, S. (2003), Eläimet muuttuvassa yhteiskunnassa - Johdatus ihmisten ja eläinten välisen suhteen sosiologiaan. Tampereen yliopisto. Sosiologian ja sosiaalipsykologian laitos. Pro gradu-tutkielma.

Töttö, P. (1996) Ferdinand Tönnies – Gemeinschaft ja Gesellschaft. Teoksessa Gronow, J. & Noro, A. & Töttö, P., Sosiologian klassikot. Tampere: Tammer-Paino.

Vesala, K.M. & Rantanen, T. (2007), Laadullinen asennetutkimus: lähtökohtia, periaatteita, mahdollisuuksia. Teoksessa Vesala, K.M. & Rantanen, T. (toim.) Argumentaatio ja tulkinta, laadullisen asennetutkimuksen lähestymistapa. Helsinki: Gaudeamus.

Vähämäki, J. (2000), 2000-luvun elämä yleisön varjossa. Teoksessa Hoikkala, T. & Roos, J.P. 2000 -luvun elämä, sosiologisia teorioita vuosituhannen vaihteesta. Helsinki: Gaudeamus.

Wager, M. (1999), Tutkijuus ja tunteet. Teoksessa Näre, S. (toim.) Tunteiden sosiologiaa 2 - historiaa ja säätelyä. Hämeenlinna: Karisto.

Yläne, Y. (1945), Metsästäjän käsikirja. Helsinki: Otava

ELEKTRONISET LÄHTEET:

http://www.riista.fi/?mag_nr=10. Luettu 10.5.2008

<http://www.metsastajaliitto.fi/index>. Luettu 18.5.2008

<http://www.mtk.fi/mtk/ajankohtaista/tiedotteet/tiedotteet2005>. Luettu 20.5.2008

http://www.riista.fi/?mag_nr=13&group=00000164. Luettu 5.11.2008

LIITE 1

HAASTATTELURUNKO

1. Mitkä syyt ovat saaneet aloittaman metsästyksen ja mitkä jatkamaan harrastusta?
Saaliin / lihan taloudellinen merkitys, luonto, taimikkotuhojen ehkäisy jne.
2. Varsinaisiin metsästystilanteisiin osallistuminen, harrastetaanko yksin vai yhdessä?
Tähän liittyen myös jaetaanko saalista ja millä perusteilla? Metsästettävät lajit ja metsästystavat?
3. Koetaanko metsästys yleensä sosiaalisena tapahtumana?
4. Metsästyksen liittyvän oheistoiminnan merkitys? Esimerkiksi peijaiset, nuotiotulet, kaatoryypyt, "sonnisaunat" tai minkälaisia muita rituaaleja haastateltavat metsästystapahtumiin liittävät tai itse toimittavat?
5. Riistanhoidolliset toimenpiteet, minkälaisissa kokoonpanoissa riistapeltotalkoita järjestetään? Nuolukivet, pienpetopyynti, riistakolmiolaskennat jne.
6. Naisten osallistuminen metsästyksen? Kuuluuko samaan seuraan tai lähipiiriin metsästäviä naisia? Mielipiteitä asiasta?
7. Metsästysseuratoiminta ja siihen osallistumisen aktiivisuus?
8. Mitkä ovat parhaimmat tai epämiellyttävimmät muistot tai kokemukset metsästyksen liittyen?
9. Haastateltavien käsitys metsästyksen merkityksestä kyläyhteisölle?